

Αντίλαλοι της ΑΡΝΑΙΑΣ

ΔΕΝ ΜΕ ΘΑΜΒΩΝΕΙ ΠΛΗΘΟΣ
ΚΛΑΝΕΝΑ· ΕΓΩ ΤΗΝ ΛΥΡΑΝ
ΚΤΥΠΑΩ, ΚΑΙ' ΟΛΟΘΡΟΣ ΣΤΕΨΟΜΑΙ
ΣΙΜΑ' ΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝ' ΜΑΤΟΣ ΜΟΥ
Τ' ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΤΟΜΑ
ΠΑΝΑΡΕΑΣ ΚΑΛΩΣ

**ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΡΝΑΙΑΣ**

Γραφεία
ΑΡΝΑΙΑ Χαλκιδικής
Τηλ.: (0372) 22.049

Νοέμβριος – Δεκέμβριος 1984
Χρόνος 8ος
Αριθμός φύλλου 73

ΟΡΓΑΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Η ώρα της κριτικής

Φτάσαμε στο πλήρωμα του χρόνου. Φτάσαμε στην ώρα που θα παραδώσουμε τη σκυτάλη στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο. Την ώρα της κρίσης, αλλά και της περισυλλογής. Με δυο λόγια: Τί κάναμε; Τί δεν κάναμε;

Και η μεν κριτική είναι δουλειά όλων. Δικαίωμα και χρέος. Και εκείνων που είναι μέλη και εκείνων που δεν είναι. Εκείνων που παίρνουν μέρος σε Γενικές Συνελεύσεις και εκείνων που δεν παίρνουν, αλλά που σε κάποιο μακρινό τόπο, δικό μας ή ξένο, διαβάζουν τους «Αντίλαλους» και παρακολουθούν την πορεία μας.

Κριτική που άλλοι τη θεωρούν εύκολη και άλλοι δύσκολη. Πιστεύουμε πως εύκολη είναι η αρνητική και η στείρα, ενώ δύσκολη είναι η καλοπροαίρετη και η εποικοδομητική. Και ο καθένας πρέπει να επιζητά τη δεύτερη. Μάλιστα, όσο κι αν συνηθίζουμε να είμαστε σπάταλοι σε επικρίσεις και φειδωλοί σε επαίνους, ωστόσο περιμένουμε και πρέπει να ακουστούν πολλές φωνές εκείνη την ώρα γιατί σίγουρα μια βουθή συν-έλευση δεν μπορεί να θεωρηθεί και καρποφόρα.

Όμως εμείς, από την πλευρά μας, την πλευρά του απερχόμενου Συμβουλίου οφείλουμε να κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις και διαπιστώσεις που δεν είναι εύκολο να καταγραφούν σε κάποια πεπραγμένα, δεν παύουν όμως να είναι, κατά τη γνώμη μας, ουσιαστικές.

Στο ξεκίνημα της θητείας μας, στο φύλλο των «Α» του Γενάρη, απευθυνθήκαμε απ' αυτήν εδώ τη στήλη σ' όλους τους Αρνώτες και σημάναμε προσκλητήριο για ενότητα, που την χρειαζόνταν ο λαός της Αρναίας και για συνέργασία όλων στην πολιτιστική μας προσπάθεια. Λέγαμε συγκεκριμένα:

«... Τούτο το μήνυμα δεν έχει ορισμένους αποδέκτες. Απευθύνεται σ' όλους με την προσδοκία πως θα γίνει απ' όλους αποδεκτό. Γιατί, ειλικρινά, πουθενά δε διακρίνεται κάτι θετικό μέσα από την αδράνεια, την αποχή ή την άρνηση της προσφοράς εκείνων τουλάχιστον που αποδεδειγμένα μπορούν να προσφέρουν...».

Σήμερα πιστεύουμε πως το μήνυμα εκείνο δεν πήγε χαμένο. Το έπιασαν όλοι οι δέκτες. Αυτό το μαρτυράνε δύο πραγματικότητες. Η μία παρμένη από την ευρύτερη συνολική πολιτική, κοινωνική και εργασιακή ζωή της Αρναίας το χρόνο που πέρασε. Χωρίς οξύτητες, χωρίς πάθη, χωρίς ακρότητες.

Η άλλη από τον συγκεκριμένο χώρο τον πολιτιστικό και την αποδοχή που βρήκαν οι εκδηλώσεις μας στο κοινό της Αρναίας. Γιατί, ομολογουμένως δεν υπήρξε εκδήλωση θεατρική, χορωδιακή, αθλητική ή γιορταστική, που να μη γνώρισε την πλα-

*Χριστός γεννάται δοξάσατε, Χριστός εξ ουρα-
νών, απαντήσατε Χριστός επί γης, υψώθητε·
άσατε τω Κυρίω πάσα η γη και εν ευφροσύνη
ανυμνήσατε λαοί, ότι δεδόξασται...*

Α' Πανελλήνιο Συμπόσιο Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Χαλκιδικής

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε το Α' Πανελλήνιο συμπόσιο Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Χαλκιδικής που οργάνωσε η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής το τριήμερο 7, 8, 9 Δεκεμβρίου στο ξενοδοχείο «Σερμύλη» κοντά στην Ορμύλια.

Επιστήμονες από όλη την Ελλάδα αλλά και αρκετοί από την Χαλκιδική, τίμησαν με τις εισηγήσεις τους το συνέδριο και έδωσαν νέο φως στις γνώ-

ροφορίες για τη Χαλκιδική από τα έγγραφα των μοναστηρίων του Αγίου Όρους (13ος - 15ος αι.)

Ιωακείμ Παπάγγελος: Το πολίχνιον Κασσανδρείας.

Π. Θεοδωρίδης: Τα μεσαιωνικά χωριά της Καλαμαριάς

Α. Τόσκα: Οι τοιχογραφίες του ναού της Παναγίας Φανερωμένης στη Ν. Σκιώνη

Α. Καΐτη: Φορητές εικόνες από τη Ν. Ποτίδαια Χαλκιδικής

Κρ. Μαντζανά: Φορητές εικό-

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ
ΤΗΣ Ε.Ε.Ε. ΑΡΝΑΙΑΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 30.12.1984

Το Διοικητικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. α' του καταστατικού της Εταιρείας μας, σας καλεί στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση, που θα πραγματοποιηθεί στην αίθουσα τελετών της. Μαθητικής Εστίας Αρναίας την Κυριακή 30.12.1984 και ώρα 11 π.μ.

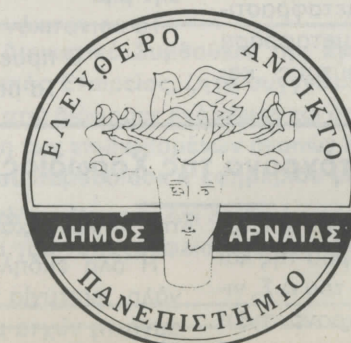
Θέματα της ημερήσιας διάταξης:

1. Απολογισμός απερχόμενου Δ.Σ. και έκθεση Ε.Ε.
2. Κριτική στα πεπραγμένα του απερχόμενου Δ.Σ.
3. Έγκριση, πεπραγμένων
4. Προτάσεις
5. Εκλογές για ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής.

Αιτήσεις υποψηφιότητας για το Δ.Σ. και την Ε.Ε. θα γίνονται δεκτές στα γραφεία της Εταιρείας μέχρι 25/12/1984.

Παράκληση για την έγκαιρη ταμειακή τακτοποίηση όλων των μελών.

Το Δ.Σ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΡΝΑΙΑΣ

Συνεχίζονται με επιτυχία τα μαθήματα και του Ζ' κύκλου, στο Ελεύθερο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Αρναίας, που κατά την δήλωση όλων των ομιλητών που μας επισκέφθηκαν μέχρι τώρα, εξελίσσεται σε ένα από τα πιό πετυχημένα

Στην συνέχεια, στις 19/11 ο παλιός γνώριμος, φίλος της Αρναίας, καθηγητής Κοινωνιολογίας ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Γιάννης Μαρκαντώνης.

Θέμα του: Προβλήματα ηλικιών και αντιμετώπισή τους.

καποία πεπραγμένα, δεν παύουν όμως να είναι, κατά τη γνώμη μας, ουσιαστικές.

Στο ξεκίνημα της θητείας μας, στο φύλλο των «Α» του Γενάρη, απευθυνθήκαμε απ' αυτήν εδώ τη στήλη σ' όλους τους Αρνώτες και σημάναμε προσκλητήριο για ενότητα, που την χρειάζονταν ο λαός της Αρναίας και για συνεργασία όλων στην πολιτιστική μας προσπάθεια. Λέγαμε συγκεκριμένα:

«... Τούτο το μήνυμα δεν έχει ορισμένους αποδέκτες. Απευθύνεται σ' όλους με την προσδοκία πως θα γίνει απ' όλους αποδεκτό. Γιατί, ειλικρινά, πουθενά δε διακρίνεται κάτι θετικό μέσα από την αδράνεια, την αποχή ή την άρνηση της προσφοράς εκείνων τουλάχιστον που αποδεδειγμένα μπορούν να προσφέρουν...».

Σήμερα πιστεύουμε πως το μήνυμα εκείνο δεν πήγε χαμένο. Το έπιασαν όλοι οι δέκτες. Αυτό το μαρτυράνε δύο πραγματικότητες. Η μία παρμένη από την ευρύτερη συνολική πολιτική, κοινωνική και εργασιακή ζωή της Αρναίας το χρόνο που πέρασε. Χωρίς οξύτητες, χωρίς πάθη, χωρίς ακρότητες.

Η άλλη από τον συγκεκριμένο χώρο τον πολιτιστικό και την αποδοχή που θρήκαν οι εκδηλώσεις μας στο κοινό της Αρναίας. Γιατί, ομολογουμένως δεν υπήρξε εκδήλωση θεατρική, χορωδιακή, αθλητική ή γιορταστική, που να μη γνώρισε την πλατεία ανταπόκριση και αποδοχή του κόσμου.

Υπήρξαν θέβαια και οι εξαιρέσεις. Εκείνων που σίγουρα μπορούσαν να προσφέρουν και για ένα ολόκληρο χρόνο δεν πάτησαν το κατώφλι της Εταιρείας.

Αλλά ας μη μιλάμε τώρα για ... Λακεδαιμονίους.

Υπογραμμίσαμε κάποιες διαπιστώσεις που μας κάνουν τουλάχιστο να νιώθουμε ικανοποίηση. Στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο δε δίνουμε μόνο ευχές. Θα δώσουμε και τη βοήθειά μας.

Προβολή ντοκυμανταίρ για την Χαλκιδική

Την Κυριακή 25 Νοεμβρίου στην αίθουσα των κατηχητών σχολείων έγινε, όπως είχε ανακοινωθεί, η προβολή του ντοκυμανταίρ «μικρό οδοιπορικό στη Χαλκιδική», που οργανώθηκε από τον Δήμο σε συνεργασία με την Εκπολιτιστική Εταιρεία Αρναίας. Την εκδήλωση χαιρέτησε ο Δήμαρχος κ. Καραστέργιος, ο οποίος προσφώνησε και τον Γενικό Γραμματέα της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής δικηγόρο κ. Βασ. Πάππα.

Το ωραίο αυτό ντοκυμανταίρ, που ανήκει στην κατηγορία των εθνογραφικών ταινιών χρηματοδοτήθηκε από την Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής και γυρίστηκε από το βετεράνο στο είδος αυτό γνωστό σκηνοθέτη και κριτικό κ. Νέστορα Μάτσα, μας έδειξε χαρακτηριστικές

εικόνες από πολλούς Δήμους, αρχαιότητες και τοπία της Χαλκιδικής και το Άγιο Όρος.

Προβλήθηκε σε Πανελλήνια πρώτη προβολή την Κυριακή 7 Οκτωβρίου '84 στη σχετική εκδήλωση που οργανώσε ο Δήμος Πολυγύρου, όπου μίλησαν εκτός από τον Δήμαρχο κ. Σχοινά και τον Γεν. Γραμματέα της ΙΛΕΧ κ. Πάππα και ο σκηνοθέτης κ. Νέστορας Μάτσα, που τόνισε ότι, σ' αυτήν την ταινία προσπάθησε να κλείσει όλη του την αγάπη για την Χαλκιδική.

Από την Αρναία είδαμε χαρακτηριστικές εικόνες από παλιά σπίτια και σοκάκια, το αρχοντικό, αρνώτικα υφαντά, κοπέλες με παραδοσιακές φορεσιές και την φιγούρα μιας Αρνώτισσας υφάντρας, της κ. Σουλτάνας Νίκου, που σιγοτραγουδούσε ένα δημοτικό τραγούδι.

νών, απαντήσατε Χριστός επί γης, υψώθητε: άσατε τω Κυρίω πάσα η γη και εν ευφροσύνη ανυμνήσατε λαοί, ότι δεδόξασται...

Α' Πανελλήνιο Συμπόσιο Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Χαλκιδικής

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε το Α' Πανελλήνιο συμπόσιο Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Χαλκιδικής που οργάνωσε η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής το τριήμερο 7, 8, 9 Δεκεμβρίου στο ξενοδοχείο «Σερμύλη» κοντά στην Ορμύλια.

Επιστήμονες από όλη την Ελλάδα αλλά και αρκετοί από την Χαλκιδική, τίμησαν με τις εισηγήσεις τους το συνέδριο και έδωσαν νέο φως στις γνώσεις μας για την ιστορία, την αρχαιολογία την αρχιτεκτονική και άλλους τομείς σχετικά με τη Χαλκιδική.

Συγκεκριμένα μίλησαν οι παρακάτω ομιλητές, με τα εξής θέματα:

Απόστολος Βακαλόπουλος: Η πειρατεία στα παράλια της Χαλκιδικής γύρω στα 1830.

Στέφανος Κότσιανος: Τρεις ανέκδοτοι Κώδικες της Ιεράς Μητροπόλεως Κασσανδρείας.

Άρης Πουλιανός: Χαλκιδική χώρος ανθρωποποίησης.

Νίκος Πουλιανός: Συνθήκες διαθίωσης των Αρχανθρώπων στη Χαλκιδική.

Κώστας Σισμανίδης: Νέος Μακεδονικός τάφος στην Ποτίδαια Χαλκιδικής.

Ελένη Τρακοσοπούλου - Σαλακίδου: Οι ανασκαφές στην αρχαία Ακανθο.

Θώμη Σαθθοπούλου: Μερικές παρατηρήσεις σε μια ομάδα τάφων, στο νεκροταφείο της αρχαίας Ακάνθου.

Δ. Σαρσάρης: Οι Ρωμαίοι και η Χαλκιδική.

Άλκης Αργυρούδης: Αρχαιολογικοί χώροι Κασσάνδρας. Αναξιοποίητες αρχαιολογικές πληροφορίες

Ν. Νικονάνος: Έρευνες στα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της Χαλκιδικής 1973-1984

Ι. Ναβλάκης: Το κάστρο της Βρύας στη δυτική Χαλκιδική

Θ. Παζαράς: Τα τείχη της Κασσανδρείας.

Β. Νεράτζη - Βαρμάζη: Πλη-

ροφορίες για τη Χαλκιδική από τα έγγραφα των μοναστηρίων του Αγίου Όρους (13ος - 15ος αι.)

Ιωακείμ Παπάγγελος: Το πολίχνιον Κασσανδρείας.

Π. Θεοδωρίδης: Τα μεσαιωνικά χωριά της Καλαμαριάς

Α. Τόσκα: Οι τοιχογραφίες του ναού της Παναγίας Φανερωμένης στη Ν. Σκιώνη

Α. Καίτη: Φορητές εικόνες από τη Ν. Ποτίδαια Χαλκιδικής

Κρ. Μαντζανά: Φορητές εικόνες από τη Μεταμόρφωση Χαλκιδικής.

Ι. Αικατερινάρης: Το νεοελληνικό σπίτι της Χαλκιδικής από την Τουρκοκρατία μέχρι τα μέσα του αιώνα μας.

Ερ. Ζέλλιου - Μαστοροκώστα: Κατοικίες του 18ου και 19ου αι. στον Ταξιάρχη Χαλκιδικής.

Ν. Πετριδής: Σπίτι στο Βάθδο.

Κ. Τρακοσοπούλου: Συμβολή στη μελέτη των κολληγικών της Χαλκιδικής.

Θ. Προβατάκης: Ο Άθως και η Χαλκιδική από το 17ο - 19ο αι. μέσα από χαρακτηριστικά έργα Τέχνης Ελλήνων και ξένων χαρακτών.

Γ. Μυλωνά: Το τοπίο της Χαλκιδικής στους ζωγράφους Γιώργο Παραλή και Φώτη Ζογλοπίτη.

Γ. Ντελόπουλος: Συμβολή της σύγχρονης γλωσσικής έρευνας στην ιστορία της Χαλκιδικής (Σιθωνία).

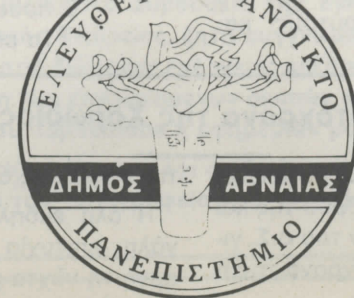
Ν. Παπανικολάου: Μια ιστορική ανασκόπηση του ρόλου τον οποίο έπαιξε η Χαλκιδική κατά την επανάσταση του 1821 και τις μετέπειτα μικροεπαναστάσεις.

Δ. Κύρου: Απεργία Ιερέων στην Λιαρίγκοβη (Αρναία) του 1914.

Γ. Γερογιάννης: Ο Κεντρικός Μακεδονικός Σύλλογος 1903 - 1910.

Κλ. Οικονομόπουλος: Μερικές σκέψεις γύρω από τα προβλήματα του Νομού Χαλκιδικής.

• Συνέχεια στην 3η σελ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΡΝΑΙΑΣ

Συνεχίζονται με επιτυχία τα μαθήματα και του Ζ' κύκλου, στο Ελεύθερο Ανοιχτό Πανεπιστήμιο Αρναίας, που κατά την δήλωση όλων των ομιλητών που μας επισκέφθηκαν μέχρι τώρα, εξελίσσεται σε ένα από τα πιο πετυχημένα επαρχιακά Ελεύθερα Ανοιχτά Πανεπιστήμια στη Βόρεια Ελλάδα.

Το κύρος του ονόματος, η επιστημονική κατάρτιση και η μόρφωση των ομιλητών, η ποικιλία και η σοβαρότητα των θεμάτων, από τη μια μεριά και το θερμό περιβάλλον, η αγάπη και το ενδιαφέρον του κοινού που το παρακολουθεί, από την άλλη, εγγυάται την διατήρηση και την επιτυχία του ωραίου αυτού θεσμού, που μας προσφέρεται, με μοναδικό αντάλλαγμα την στοργή και το ενδιαφέρον μας γι αυτόν.

Τον Ζ' κύκλο των μαθημάτων άνοιξε ο καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής Θεσσαλονίκης Αρχιτέκτων κ. Νίκος Μουτσόπουλος, με θέμα Βυζαντινή και Μακεδονική Αρχιτεκτονική. Με τις εικόνες που πρόβαλε, μας έδειξε την συνέχεια της Βυζαντινής αρχιτεκτονικής, το δέσιμο της με την Μακεδονική και την λειτουργικότητα της κατοικίας εκείνης που γίνονταν με μεράκι από τους εμπειρικούς αρχιτέκτονες, σε αντίθεση με τη σημερινή κατοικία που γίνεται σαν ρούχο που μπορούμε να το κοντύνουμε ή να το μακρύνουμε με μια ψαλιδιά.

Στην συνέχεια, στις 19/11 ο παλιός γνώριμος, φίλος της Αρναίας, καθηγητής Κοινωνιολογίας ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών κ. Γιάννης Μαρκαντώνης.

Θέμα του: Προβλήματα ηλικιών και αντιμετώπισή τους. Τεράστιο το θέμα, αφού αφορούσε τον καθένα μας. Δεν ήταν δυνατό να αναλυθεί στα στενά χρονικά περιθώρια μιας ομιλίας. Μάθαμε και εντυπωσιαστήκαμε από τους τόσους και ποικίλους παράγοντες που επιδρούν στην διαμόρφωση του χαρακτήρα ενός ανθρώπου, που αρχίζει να δημιουργείται πριν ακόμη γεννηθεί. Επίσης πληροφορηθήκαμε και τον σημαντικό ρόλο που παίζει ο αριθμός 7 στις μεταβολές της προσωπικότητάς μας.

Στις 3 Δεκεμβρίου ο φιλόλογος κ. Ανδρέας Λεντάκης, δήμαρχος Υμηττού, μας ανέπτυξε την ιδεολογία των δύο φύλων και μας απέδειξε λογικά ότι τα δύο φύλλα είναι ίσα μεταξύ τους, αλλά ανόμοια, πράγμα που εκφράστηκε και από την θρησκεία μας. Μας εξήγησε ότι ιστορικοί λόγοι, που ήδη εξέλειπαν, επέβαλαν την θεωρία της κατωτερότητας της γυναίκας, η οποία όμως με αγώνες για τα δικαιώματά της, θα δικαιωθεί, όχι βέβαια αμέσως. Θα το καταφέρει με την οικονομική της ανεξαρτησία την μόρφωσή της και γενικά την αναγνώριση της κοινωνικής της προσφοράς.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας, με την ευκαιρία της λήξης της θητείας του, αισθάνεται την υποχρέωση να ευχαριστήσει θερμά όλους όσους βοήθησαν ηθικά και υλικά, για την πραγματοποίηση και υλοποίηση των σκοπών της.

Η Ιστορία του τοπίου μας

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΛΙΑΡΙΓΚΟΒΗΣ: 1924

Πρακτικόν 25ο

Το Κοινοτικόν Συμβούλιον Λιαριγκόβης συγκεείμενον εκ του Προέδρου αυτού κ. Κων/νου Τσακνάκη και των Συμβούλων κ. Μητσιοι, Ν. Κεχαγιά, Ασ. Παπαστεργίου, Δημοσθένους Σιώπη, Χρ. Πάχτα και Β. Βαλλιάνου, συνήλθε εις συνεδρίαν νομίμως σήμερον την 13ην του μηνός Φεβρουαρίου του έτους 1924 ημέραν Κυριακήν και ώραν 3ην μ.μ.

Ο Πρόεδρος εκθέτει ότι επειδή το Σ. Υπουργείον Γεωργίας μας ειδοποίησε ότι διά να διεκδικήσωμεν το Δάσος μας Δρεβενικός ως Κοινοτικόν δέον να προσαγάγωμεν τίτλους ιδιοκτησίας και επειδή οι τίτλοι οίτινες υπάρχουν εις τας χείρας των κατοίκων είναι εγγεγραμμένοι εις την Τουρκικήν Γλώσσαν, ανάγκη επείγουσα παρίσταται, όπως μεταβή τις εκ των Κοινοτικών Συμβούλων εις το εν Θεσσαλονίκη μεταφραστικόν Γραφείον και μεταφράση τους τίτλους τούτους και

προτείνει όπως το Κοινοτικόν Συμβούλιον ψηφίση τα της μεταβάσεως αυτού έξοδα εκ δραχμών διακοσίων Πεντήκοντα (250).

Το Κοινοτικόν Συμβούλιον Ακούσαν τα εκτεθέντα υπό του κ. Προέδρου και κρίνον ταύτα νόμιμα και σκόπιμα, ιδόν και την επίγουναν ανάγκην της μεταφράσεως των τίτλων ιδιοκτησίας διά της μεταβάσεως ενός των Κοινοτικών Συμβούλων εις το εν Θεσσαλονίκη μεταφραστικόν Γραφείον

Αποφασίζει παμψηφεί και αποστέλλει τον πρόεδρον αυτού εις το εν Θεσσαλονίκη Μεταφραστικόν Γραφείον και ψηφίζει δι' έξοδα μεταβάσεως του εκ δραχμών διακοσίων πενήκοντα (250) πληρωτέων εκ του Κοινοτικού Ταμείου. Αναγνώσθησαν τα πρακτικά και υπογράφονται. Μεθ' ό ελύθη η Συνεδρία περί ώραν 5ην μ.μ.

Το κοινοτικόν Συμβούλιον
Ο πρόεδρος
Τα μέλη

Τα Πρωτόχρονα της Χορωδίας μας

Στις 9 Νοεμβρίου με πρωτοβουλία του Προέδρου της και των λοιπών μελών του Δ.Σ. γιόρτασε τα πρωτόχρονα της η χορωδία μας.

Την ωραία και πρωτότυπη αυτή εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος και μέλη του Δ.Σ. της Εταιρείας, ο Δήμαρχος Αρναίας κ. Καραστεργίος και ο κ. και η κ. Βαράνου απ' τη Θεσσαλονίκη, που με τη φωνή τους, την κιθάρα τους και την ζωντανία τους μας θύμισαν παλιά αξέχαστα τραγούδια και χάρισαν στο κοινό ωραίες μουσικές στιγμές.

της Χορωδίας από τη ΝΕΛΕ.

Η όλη εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία και έκλεισε αργά τη νύχτα με χορούς και τραγούδια.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Πήραμε τις συνδρομές των παρακάτω συνδρομητών και τους ευχαριστούμε:

Από 200 δρχ.: Τσώχας Αλέκος του Ι., Σκοτίτας Γεώργιος του Παντ.

Από 300 δρχ.: Μαρούσης Γεώργιος, Θαλασσινός Αστέριος του Γεωργ., Γεωργιάδης

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Παιδικά παιχνίδια της Αρναίας

Ντάβανος Καλόγερος

Το καλοκαίρι στο χωριό μου, την Αρναία της Χαλκιδικής πανω σ' όλα τα άνθη, τριαντάφυλλα, βούζια και άλλα διάφορα άγρια άνθη των λιβαδιών μας, βοσκούνε οι χρυσόμυγες, οι λεγόμενοι νταβανοί.

Το μήκος τους κυμαίνεται περίπου δύο εκατοστά του μέτρου, το δε πλάτος τους ένα με ενάμιση πόντους, το δε χρώμα τους σκούρο πράσινο—χρυσάφι και μαύρο. Αυτό το χρώμα το φέρνει το αρσενικό και λόγω του μαυριδερού χρώματος τον λέμε καλόγερο. Αφού τους πιάσουμε, τους βάζουμε μέσα σ' ένα άδειο κουτί από σπέρτα και τον κρατούμε κάνα δυο μέρες νηστικό. Οι νταβανοί αυτοί δεν τσιμπούνε ούτε τα ζώα ούτε τους ανθρώπους. Η μόνη τους δουλειά είναι να ρουφούνε την γύρη και το νέκταρ των λουλουδιών, για να επιβιώσουν. Μετά από τη φυλακή τους μέσα στο κουτί των σπέρτων τους βγάλαμε έξω, τους δέναμε μια κλωστή του ραφιματος στο πίσω πόδι τους και, κρατώντας την άλλη άκρη στα χέρια μας, που 'χε μήκος περίπου δύο ή τρία μέτρα, βάζαμε τον ντάβανο κάτω στο έδαφος και τον χαϊδεύαμε πάνω στα φερά του και του τραγουδούσαμε το τραγούδι του: Τζίν, τζίν ντάβανι καλόγερι πέτα.

Οπότε ο ντάβανος, νηστικός καθώς ήτανε, πετούσε προς την ελευθερία. Αλλά δυστυχώς για αυτόν ήταν δέμένος από το πόδι και πετούσε όσο έφτανε η κλωστή τζιτζινίζοντας. Εκτός από την κλωστή, υπήρχε και ένα άλλο, πιο σαδιστικό πέταμα προς την ελευθερία. Κόβαμε από τσαπουρνιά ή άγρια αγγουρτσιά αγκάθια σουβλερά, τα βάζαμε πίσω στον πσιινό του και τον αμολούσαμε προς τον ουρανό να φύγει. Την ώρα που

του τον ντάβανο τον δεντρίσιο, ήτανε ο ευτυχέστερος από όλα τα άλλα παιδιά. Είναι σαν να χάριζες σήμερα ένα ηλεκτρικό τρενάκι. Ο ντάβανος βαστούσε αρκετές βδομάδες, συγχρόνως, τον ταϊζαμε τριαντάφυλλα και ανθούς καστανιάς. Το τραγούδι του είναι: «Τζίν τζίν ντάβανι δεντρίσ' απέτα» και αυτός πετούσε τζιτζινίζοντας γύρω γύρω από το παιδί που το κρατούσε γερά. Καμιά φορά τον ξέφευγε και με την κλωστή στο πόδι έφευγε προς το άγνωστο.

Πυγολαμπίδες

Αυτό το παιχνίδι παίζεται από αγόρια και κορίτσια στις καλοκαιρινές νύχτες. Σήμερα δεν κοιτάζω αν υπάρχουν πυγολαμπίδες ή όπως τις λέγαμε στην αρναία «κολοφεγγίδες». Αυτή πιστεύω είναι η σωστή ερμηνεία του παράξενου ζωύφιου. Το μήκος του κυμαίνεται στον ένα πόντο του μέτρου. Έχει καφεκόκκινο χρώμα και πάνω στο κεφάλι της δύο μικρές κεραίες σαν ραντάρ.

Τις χρησιμοποιεί την νύχτα όταν πετάει. Την ημέρα λου-

• Συνέχεια στην 6η σελ.

Ευχές και ευχαριστήρια συνεργάτη μας

Εκφράζω τα χρόνια πολλά στο απερχόμενο Δ.Σ. της Ε.Ε.Ε. Αρναίας και τους ευχαριστώ για την φιλοξενία στην Λαογραφική στήλη των Αντιλάλων. Ευχαριστώ επίσης και όλους τους αναγνώστες και φίλους γενικά που με αγάπη διαβάζουν τα λαογραφικά της Αρναίας.

Η αγάπη τους αυτή με ωθεί να γράφω και τους θεβαιώνω πως εκτός από τα διάφορα Λαογραφικά, στο προσεχές μέλλον, θα γράψω και Ιστο-

Τραγούδια του Τόπου μας

Η στήλη, σαν ελάχιστο φόρο τιμής στον πρωτεργάτη του Μακεδονικού αγώνα Παύλο Μελά, τον θρυλικό Μίκη Ζέζα, αφιερώνει το τραγούδι αυτό που τραγουδιέται στην περιοχή μας και ιδιαίτερα στο κοντινό χωριό Γομάτι

Του Παύλου Μελά (χορευτικό)

Μεσ' στη Μακεδονία, κοντά στη Καστοριά
δεν κλαίτε μόρε μάννες και παιδιά;
Σκοτώσαν τον Μελάκη, τον Παυλάκη
τον πρώτο αρχηγό δεν κλαίς καημένο Ελληνικό;
Βουλγάροι τον προδώσαν τον Μελάκη, τον Παυλάκη,
τα άπιστα σκυλιά, δεν κλαίτε μόρε πόλεις και χωριά.
Τρεις ντουφεκιές τον δώσαν τον Μελάκη, τον Παυλάκη,
στη δεξιά μεριά δεν κλαίτε μόρε μάννες και παιδά;
Καημένη Μακεδονία στα μαύρα να ντυθής
Τον Παύλο τον Μελάκη δεν θα τον ξαναδής.

Ο ΠΥΡΕΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΥΡΕΤΟΦΟΒΙΑ

Του παιδιάρου ΧΑΛΕΜΗ ΖΑΧΑΡΙΑ

Πυρετός θεωρείται όταν η θερμοκρασία του σώματος είναι πάνω από 38 βαθμούς (38°C.) στο ορθό, ή 37,5°C στη μασχάλη. Η θερμοκρασία που παίρνουμε στο ορθό ή στο στόμα είναι ακριβέστερη, προτιμάμε όμως για ευκολία τη θερμοκρασία της μασχάλης και αυτήν αναφέρουμε εδώ.

Φυσιολογικά η θερμοκρασία του σώματος κυμαίνεται μεταξύ 36°C και 37°C. Υπάρχουν όμως μεγάλες ατομικές διαφορές καθώς και διακυμάνσεις της, στο διάστημα της ημέρας. Είναι υψηλότερη το απόγευμα, μετά το φαγητό, μετά κόπωση κλπ. Γι' αυτό πρέπει να παίρνουμε τη θερμοκρασία πριν το φαγητό, μετά τον ύπνο και όταν το παιδί έχει ξεγυμνωθεί κάπως από τα ρούχα του. Τα δέκατα (37-37,5°C) ανησυχούν συνήθως τους γονείς, αλλά πρέπει να έχουμε υπόψη ότι, σε πολλά παιδιά η φυσιολογική θερμοκρασία τους φτάνει μέχρι 37,5°C.

Ο πυρετός τρομοκρατεί τους γονείς και τους αναγκάζουν να ζητήσουν την βοήθεια του γιατρού. Οφείλεται σιγ-

ρετός ξεπεράσει το 39,5° c Πολύ σπάνια συμβαίνει, οπότε μπορεί να προκαλέσει βλάβες στον εγκέφαλο και πρέπει να καταπολεμηθεί αμέσως (αντιπυρετική ένεση).

Ένα μεγάλο λάθος, που γίνεται συνήθως, είναι, ότι οι γονείς ντύνουν τα παιδιά με πολλά ρούχα και τα σκεπάζουν με πολλές κουβέρτες όταν έχουν πυρετό, δήθεν για να μη κρυώσουν. Αυτό είναι επικίνδυνο γιατί ανεβάσει περισσότερο τον πυρετό. Στα παιδιά που έχουν πυρετό πρέπει να δίνουμε πολλά υγρά και ελαφρή διαίτα.

Πολλά μικρά παιδιά από 6 μηνών μέχρι 6 χρονών, όταν ανεβάζουν πυρετό, χάνουν τις αισθήσεις τους, γυρίζουν τα μάτια τους προς τα πάνω και παθαίνουν σπασμούς. Οι σπασμοί αυτοί κρατούν λίγα δευτερόλεπτα μέχρι 5 ή περισσότερα λεπτά, λέγονται «πυρετικοί» και περνούν τελείως. Πολλές φορές επαναλαμβάνονται μια και περισσότερες φορές με την ευκαιρία μιας άλλης λοίμωξης. Μάλιστα συχνά έχουν οικογενή χαρακτηρισία, δηλαδή αναφέρονται

και επαναλαμβάνονται με την επόμενη λοίμωξη.

Τα Πρωτόχρονα της Χορωδίας μας

Στις 9 Νοεμβρίου με πρωτοβουλία του Προέδρου της και των λοιπών μελών του Δ.Σ. γιόρτασε τα πρωτόχρονά της η χορωδία μας.

Την ωραία και πρωτότυπη αυτή εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Πρόεδρος και μέλη του Δ.Σ. της Εταιρείας, ο Δήμαρχος Αρναίας κ. Καραστέργιος και ο κ. και η κ. Βαράνου απ' τη Θεσσαλονίκη, που με τη φωνή τους, την κιθάρα τους και την ζωντανία τους μας θύμισαν παλιά αξέχαστα τραγούδια και χάρισαν στο κοινό ωραίες μουσικές στιγμές.

Η Τούρτα ήταν διόροφη και σβήστηκε ένα κερί για τη ζωή του ενός έτους της χορωδίας.

Η χορωδία τραγούδησε πολλά τραγούδια από το ρεπερτόριό της με κέφι και χαρά και στο τέλος, μοιράστηκε στα μέλη της από ένα αναμνηστικό, φιλοτεχνημένο από ακούραστα κρυφά τα λέντα - μέλη της Χορωδίας. Θα ήταν παράλειψη αν δεν αναφέραμε το πράγματι καταπληκτικό ποίημα - από τα ίδια κρυφά τα λέντα - που περιείχε το αναμνηστικό και που μέσα απ' το χιούμορ και τη σάτιρα έβγαине το καυστικό νόημα, για το σταμάτημα της επιχορήγησης

Γάμοι

Παντεύτηκε ο Καλτσός Μόσχος του Στεφάνου με τη Μακρή Θεοδώρα του Ευθυμίου στις 18.11.84.

Θάνατοι

Πέθανε ο Προφήτης Άγγελος του Κων/νου στις 25.11.84

Πέθανε ο Ξύστρος Χρήστος του Μαυρουδή στις 26.11.84

Βαπτίσεις

Βαπτίστηκε στην Θεσσαλονίκη στις 26.8.84 η κόρη του ξενιτεμένου στην Ελβετία φίλου μας γιατρού Δημητράκουδη. Της δόθηκε το όνομα Κάτια - Αικατερίνη.

της Χορωδίας από τη ΝΕΛΕ.

Η όλη εκδήλωση είχε μεγάλη επιτυχία και έκλεισε αργά τη νύχτα με χορούς και τραγούδια.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Πήραμε τις συνδρομές των παρακάτω συνδρομητών και τους ευχαριστούμε:

Από 200 δραχ.: Τσόχας Αλέκος του Ι., Σκοτίτας Γεώργιος του Παντ.

Από 300 δραχ.: Μαρούσης Γεώργιος, Θαλασσινός Αστέριος του Γεωργ., Γεωργιάδης Γεώργιος του Κων/νου, Καραστέργιος Αδάμος,

Από 500 δραχ.: Τρικκαλιώτης Δημήτριος του Κ., Κλειδαράς Κων/νος, Παπαγιάννη Μαρία του Ι., Κυριάκος Δημήτριος του Γεωργ., Κριαρής Αστέριος του Αντ., Τζελέπης Αστέριος, Καλαϊτζής Βασίλειος του Γεωργ., Διαβάτης Κων/νος, Τετράδα - Γκούτζιου Μαρία, Μπόκαρη Αιμιλία του Γεωργ., Κουκουμπής Δημήτριος του Θεοδ., Μανωλάρας Νικόλαος του Κλεάνθους, Μανωλάρα Αυγούστα.

Από 700 δραχ.: Γεωργάκας Δημήτριος του Αργυρίου.

Από 1000 δραχ.: Σιώκος Νικόλαος του Βασ., Καραγιάννης Νικόλαος, Καραγιάννης Δημήτριος του Ζαχ. Μάνθος Ζώης, Τσιούκας Δημήτριος του Αστ., Κουρούπα Αικ.ατερίνη, Πανιώρας Χρήστος του Αγγ., Ιωάννου Αλεξάνδρα του Ιωάννη, Κυρούδης Βασίλειος του Θεοχ., Καλυβιώτης Δημ. του Ιωαν.

Από 2.000 δραχ.: Κοσμά Χρύσα, Σύρος Δημήτριος του Κων/νου.

Από 2.500 δραχ.: Πάχτας Νικόλαος του Κων/νου, Πάχτας Κων/νος του Παν.

Από 5.000 δραχ.: Λαλιώτης Άγγελος, Πανιώρας Αστέριος του Κων/νου.

Από 10.000 δραχ. Καραγιάννης Ιωάννης του Αντωνίου.

χέρια μας, που 'χε μήκος περίπου δύο ή τρία μέτρα, βάζαμε τον ντάβανο κάτω στο έδαφος και τον χαϊδεύαμε πάνω στα φερά του και του τραγουδούσαμε το τραγούδι του: Τζίν, τζίν ντάβανι καλόγυρι πέτα.

Οπότε ο ντάβανος, νησιτικός καθώς ήτανε, πετούσε προς την ελευθερία. Αλλά δυστυχώς για αυτόν ήταν δεμένος από το πόδι και πετούσε όσο έφτανε η κλωστή τζιτζινίζοντας. Εκτός από την κλωστή, υπήρχε και ένα άλλο, πιο σαδιστικό πέταμα προς την ελευθερία. Κόβαμε από τσαπουρνιά ή άγρια αγγουρτσιά αγκάθια σουβλερά, τα βάζαμε πίσω στον πεινό του και τον αμολούσαμε προς τον ουρανό να φύγει. Την ώρα που πετούσε προσπαθούσε με τα πίσω πόδια του να θγάλει το αγκάθι, αλλά δυστυχώς, οι κόποι του πηγαίνανε χαμένοι γιατί στο τέλος ψοφούσε.

Ντάβανος ο Δεντρίσιος

Ο ντάβανος ο δεντρίσιος είναι διαφορετικός από τον ντάβανο τον καλόγερο. Είναι δεντρόβιος, ζει και τρέφεται πάνω στα δέντρα, ειδικά στις θαλασσιές και ανθισμένες καστανιές. Έχει μάκρος τρία περίπου εκατοστά του μέτρου και η περίμετρος του από ενάμισι ως δύο εκατοστά. Το χρώμα του σκούρο πράσινο και χρυσαφί. Έχει ενισχυμένες δαγκάνες και καμιά φορά, όταν κινδυνεύει, δε δυστάζει να δαγκώσει, αλλά χωρίς τραυματισμό. Πολύ δύσκολα ανακαλύπτεται πάνω στα δέντρα, λόγω του τέλει φυσικού του καμουφλάζ. Πιάνονταν με τον εξής τρόπο: Όταν καμιά φορά στην τύχη τον συναντούσαμε στον δρόμο του να πετάει, του ρίχναμε μια χούφτα χύμα ή άμμο, οπότε αναγκαζότανε να κατέβει κάτω στο έδαφος. Τον πιάναμε και τον φυλακίζαμε κάτω από ένα γιάλινο ποτήρι. Λόγω του μεγάλου του όγκου δεν χωρούσε σε κουτιά από σπέρτα.

Όποιος πιτσιρικάς, εκείνη την εποχή, είχε στην κατοχή

Τις χρησιμοποιεί την νύχτα όταν πετάει. Την ημέρα λου-
• Συνέχεια στην 6η σελ.

Ευχές και ευχαριστήρια συνεργάτη μας

Εκφράζω τα χρόνια πολλά στο απερχόμενο Δ.Σ. της Ε.Ε.Ε. Αρναίας και τους ευχαριστώ για την φιλοξενία στην Λαογραφική στήλη των Αντιλάλων. Ευχαριστώ επίσης και όλους τους αναγνώστες και φίλους γενικά που με αγάπη διαβάζουν τα λαογραφικά της Αρναίας.

Η αγάπη τους αυτή με ωθεί να γράφω και τους βεβαιώνω πως εκτός από τα διάφορα Λαογραφικά, στο προσεχές μέλλον, θα γράψω και Ιστορικά γεγονότα, παιδικά διηγήματα, ανέκδοτα και σόκιν, την γλωσσική μας διάλεκτο και τα τοπωνύμια της Αρναίας. Εύχομαι σ' όλους χαρούμενες γιορτές με αγάπη, Υγεία και ειρήνη. Ευτυχές το 1985.

Δημήτριος Γρ. Παπαγιάννης
Λαογράφος
Αρναία Χαλκιδικής

ΧΟΡΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΑΝΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Μεγάλο χορευτικό βραδινό, έγινε στις 17/11/84 στην αίθουσα «Αίγλη» του Ζαπείου Αθηνών από τον Πανχαλκιδικό Πολιτιστικό Σύλλογο Αθηνών. Στην όλη προσπάθεια συνέβαλαν και οι Αρναίωτες που διαμένουν στην Αθήνα και ιδιαίτερα οι κύριοι Μάνος Μανασής και Αστέριος Πιτούλας. Την πρωτοβουλία και το μεγάλο κόπο είχε το Δ.Σ. του Συλλόγου και ο ακούραστος Πρόεδρος του Νίκος Μπότης. Το πρόγραμμα ήταν πάρα πολύ πλούσιο από γνωστούς καλλιτέχνες, Ρόμπερτ Ουίλιαμς, Ζωζώ Σαπουντζάκη και πολλούς άλλους. Επίσης, παρουσιάστηκε και συγκρότημα δημοτικών τραγουδιών της Ιερισσού.

Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν και συμμετείχαν και μέλη της Εκπολιτιστικής και Επιμορφωτικής Εταιρείας Αρναίας.

Φυσιολογικά η θερμοκρασία του σώματος κυμαίνεται μεταξύ 36°C και 37°C. Υπάρχουν όμως μεγάλες ατομικές διαφορές καθώς και διακυμάνσεις της, στο διάστημα της ημέρας. Είναι υψηλότερη το απόγευμα, μετά το φαγητό, μετά κόπωση κλπ. Γι' αυτό πρέπει να παίρνουμε τη θερμοκρασία πριν το φαγητό, μετά τον ύπνο και όταν το παιδί έχει ξεγυμνωθεί κάπως από τα ρούχα του. Τα δέκατα (37-37,5°C) ανησυχούν συνήθως τους γονείς, αλλά πρέπει να έχουμε υπόψη ότι, σε πολλά παιδιά η φυσιολογική θερμοκρασία τους φτάνει μέχρι 37,5°C.

Ο πυρετός τρομοκρατεί τους γονείς και τους αναγκάζουν να ζητήσουν την βοήθεια του γιατρού. Οφείλεται συνήθως σε λοιμώξεις των διαφόρων συστημάτων του οργανισμού. Οι συχνότερες λοιμώξεις που προκαλούν απότομη αύξηση της θερμοκρασίας του σώματος είναι οι λοιμώξεις του αναπνευστικού συστήματος, όπως το κοινό κρυολόγημα, η ρινοφαρυγγίτιδα, η θρογγίτιδα, η γρίπη, η Ιλαρά κλπ και οφείλονται συνήθως σε ιούς. Επειδή όμως οι γονείς δεν μπορούν να ξέρουν πότε πρόκειται για βαριά κατάσταση και πότε για απλές ελαφρές λοιμώξεις, καλό είναι να συμβουλευονται το γιατρό όταν τα παιδιά παρουσιάζουν πυρετό.

Έχει μεγάλη σημασία να ξέρουμε την αιτία και την προέλευση του πυρετού, για να κάνουμε θεραπεία εναντίον της αιτίας που τον προκαλεί. Όταν προέρχεται από ιογενή λοίμωξη δεν κάνουμε αιτιολογική θεραπεία (με αντιβιοτικά κτλ.) αλλά μόνο συμπτωματική, δηλαδή εναντίον του πυρετού κτλ. Πρέπει να ξέρουμε ότι, ο πυρετός ο ίδιος ουδέποτε σχεδόν είναι επικίνδυνος και δεν πρέπει να τον φοβόμαστε. Αντιπυρετικά φάρμακα (ασπιρίνη κτλ), δίνουμε μόνον όταν ο πυρετός είναι υψηλός, δηλαδή πάνω από 38,5°C, ή όταν το παιδί αισθάνεται άσχημα, δηλαδή πονοκέφαλο, ανησυχία, αϋπνία, στενοχώρια κλπ. Όταν ο πυ-

ρετός είναι υψηλός, πρέπει να μη κρυώσουν. Αυτό είναι επικίνδυνο γιατί ανεβάσει περισσότερο τον πυρετό. Στα παιδιά που έχουν πυρετό πρέπει να δίνουμε πολλά υγρά και ελαφρή διαίτα.

Πολλά μικρά παιδιά από 6 μηνών μέχρι 6 χρόνων, όταν ανεβάζουν πυρετό, χάνουν τις αισθήσεις τους, γυρίζουν τα μάτια τους προς τα πάνω και παθαίνουν σπασμούς. Οι σπασμοί αυτοί κρατούν λίγα δευτερόλεπτα μέχρι 5 ή περισσότερα λεπτά, λέγονται «πυρετικοί» και περνούν τελείως. Πολλές φορές επαναλαμβάνονται μια και περισσότερες φορές με την ευκαιρία μιας άλλης λοίμωξης. Μάλιστα συχνά έχουν οικογενή χαρακτηρισία, δηλαδή αναφέρονται και σε άλλα μέλη της οικογένειας, αδέρφια, πατέρα ή μητέρα. Όταν υπάρχει προηγούμενο πυρετικών σπασμών στο παιδί ή την οικογένεια, χορηγούνται στα μικρά παιδιά αντιπυρετικά αμέσως μόλις αδιαθετήσουν και πριν καν ανέβει ο πυρετός.

Όταν δε ο πυρετός δεν πέφτει, γίνεται αμέσως μπάνιο και χορηγούνται φάρμακα για να προλάβουν τους σπασμούς. Κι όταν οι σπασμοί επαναλαμβάνονται πολλές φορές ή διαρκούν περισσότερο από 5-10 λεπτά, ο γιατρός παραγγέλει ηλεκτροεγκεφαλογράφημα και ανάλογα μπορεί να χορηγεί κατευναστικά και αντισπασμωδικά (π.χ. λουμινάλη) συνεχώς, προληπτικά για 1-3 χρόνια.

Συμπερασματικά λοιπόν ο πυρετός ουδέποτε είναι επικίνδυνος, δεν πρέπει να τρομοκρατούμαστε, και ιδίως όταν τα παιδιά είναι μεγάλα. Να χορηγούμε αντιπυρετικά μόνον όταν είναι υψηλός ή όταν το παιδί είναι μικρό και έχει προδιάθεση για πυρετικούς σπασμούς.

Εξ άλλου δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ο πυρετός είναι μια αντίδραση του οργανισμού, που δεν αποκλείεται να χρησιμεύει για να αυξάνει την αντίστασή του εναντίον των μικροβίων.

Γέννηση και εξέλιξη της θεατρικής λειτουργίας

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΡΙΜΠΑ

17ο Οι Χύτροι

Φθάνουμε στην τρίτη και τελευταία ημέρα των Ανθεστηρίων: στους Χύτροις. Λέγονταν Χύτροι, από ένα μεγάλο δοχείο, τον χύτρον, μέσα στο οποίο έβραζαν σπέρματα από καρπούς: όσπρια, σιτηρά.

Ο χύτρος, είναι η σημερινή χύτρα: κατσαρόλα. Οι αρχαίοι χύτροι, είχαν διάφορα μεγέθη, ανάλογα με τη χρήση και τις πρακτικές ανάγκες. Αυτοί, που τους χρησιμοποιούσαν στις γιορτές, ήταν μεγάλοι. Σαν τα σημερινά καζάνια. Για να υπηρετούν πολύ κόσμο. Από τα δοχεία, τους χύτροις, πήραν την ονομασία τους όλες οι γιορταστικές εκδηλώσεις της τρίτης ημέρας.

Η ημέρα αυτή, ήταν αφιερωμένη στη μνήμη των νεκρών. Οι αρχαίοι Έλληνες, ζούσαν, χαιρόνταν και απολάμβαναν τα αγαθά του αισθητού κόσμου, αλλά δεν παραμελούσαν και τις υποχρεώσεις του, απέναντι στους συνανθρώπους που είχαν εκδημίσει στον άλλο, τον ανεξιχνίαστο και ανεπιθύμητο κόσμο της αιωνιότητας.

Επιχειρούσαν μια επικοινωνία με τους αγαπημένους νεκρούς. Πίστευαν στην αθανασία της ψυχής. Φαντάζονταν ότι οι ψυχές ξεκινούσαν από τον κάτω κόσμο και έφθαναν στον επάνω, για να πάρουν μια προσωρινή είσθηση της γήινης ζωής. Αυτό, γινόταν, σύμφωνα με την παράδοση, μόνο στα Ανθετήρια, επειδή οι ζωντανοί περίμεναν αυτή την επάνοδο. Ήσαν συναισθηματικά και υλικά έτοιμοι να τη δεχτούν. Τον άλλον καιρό, είχαν το μυαλό τους αλλού: στις εργασίες, στις βιοτικές μέριμνες, στα καθημερινά προβλήματα. Το αρχαίο κείμενο, προκαλύπτει: «Ός κατά την

γόνους μας «μιαρά» και «αποφράς».

Ο τρόπος που τιμούσαν τις ψυχές, ήταν ο ακόλουθος: Στις πλατείες και στα ισώματα, τοποθετούσαν τα μεγάλα πήλινα καζάνια: τους χύτροις. Άναβαν φωτιές, και μέσα έβραζαν όλων των ειδών τα σπέρματα: σιτάρι, κριθάρι, φασόλια, κουκιά, ρεβύθια και όλα τα σιτηρά και όσπρια που ήξεραν και καλλιεργούσαν εκείνη την εποχή. Όλα μαζί αποτελούσαν τη λεγόμενη πανσπερμία. Την λέξη την μεταχειριζόμαστε και σήμερα μεταφορικά, όταν θέλουμε να τονίζουμε την πληθυσμιακή ποικιλία μιας περιοχής. Η Θεσσαλονίκη άλλοτε, αποτελούσε φυλετική πανσπερμία.

Όταν έβραζε η πανσπερμία, την άφηναν να κρυσώσει κι ύστερα τη μοίραζαν σε όλους τους γιορταστές, που την έτρωγαν με τις φούχτες τους. Ανεξάρτητα από την ποσότητα, η πανσπερμία έπρεπε να φαγωθεί, πριν πέσει το σκοτάδι. Γι' αυτό, δινόταν δεύτερη και τρίτη μερίδα.

Οι σπόροι, συμβολίζουν την αθανασία. Ενώ φαίνονται σαν πεθαμένοι, ωστόσο, κρύβουν μέσα τους τη φύτρα της ζωής. Όταν βρουν τους κατάλληλους όρους, είναι έτοιμοι να βλαστήσουν, να ανθίσουν και να καρπίσουν.

Ο τρόπος αυτός της λατρείας των ψυχών, διατηρήθηκε και μεταχριστιανικά. Στα ψυχοσάββατα, που τυχαίνουν κι αυτά την άνοιξη, βράζουν το σιτάρι και το κάνουν κόλυβα. Σε μερικά μέρη, εκτός από σιτάρι βράζουν και άλλους σπόρους. Επάνω ρίχνουν μύγδαλα, καρύδια και ρόδια. Κι αυτά τα σπέρματα, κρύβουν μέσα τους τη ζωή σε λανθάνουσα κατάσταση. Είναι έτοιμα να αναστηθούν, όταν βρουν ευνοϊκούς όρους. Μοι-

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

του ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
Καθηγητή ΚΕΤΕ Αρναίας

Είναι γενικά παραδεκτό ότι το άτομο στην εξέλιξη του, δέχεται ή έχει ανάγκη να δέχεται διάφορες πληροφορίες σχετικά με τον εαυτό του και το περιβάλλον του, που παίζουν πρωτεύοντα ρόλο στις διάφορες αποφάσεις του.

Η πληροφόρηση είναι ίσως η βασικότερη λειτουργία στον προσανατολισμό γιατί πάνω σ' αυτή στηρίζεται κάθε προγραμματισμός του. Οι πληροφορίες που παρέχονται σ' ένα άτομο, διακρίνονται σε τρεις είδη: στίς ατομικές – κοινωνικές – εκπαιδευτικές και επαγγελματικές.

Οι ατομικές πληροφορίες διευκολύνουν το άτομο να γνωρίσει τον εαυτό του και το δυναμικό του, να αποκτήσει δηλαδή «αυτογνωσία» και να την αξιοποιήσει, για να δημιουργήσει σωστές κοινωνικές σχέσεις και να προγραμματίσει σωστά το μέλλον του. Μέσω της αυτογνωσίας, το άτομο πετυχαίνει την «αυτοαντίληψη». Αυτοαντίληψη είναι ο τρόπος που αντιλαμβάνεται και ερμηνεύει κανείς τα χαρακτηριστικά του. Μαθητής γνωρίζει ότι είναι αριθμομνήμων (αυτογνωσία). Επειδή είναι αριθμομνήμων νομίζει ότι είναι και ιδιοφυής στα μαθηματικά (αυτοαντίληψη). Είναι πολλές φορές που άτομα δεν δημιουργούν φυσιολογική, υγιή, πραγματική αυτοαντίληψη και παρασύρονται σε αποφάσεις λανθασμένες και επιβλαβείς τόσο για τους ίδιους όσο και για την κοινωνία.

Κοινωνικές πληροφορίες: Αυτές αποσκοπούν στο να διευκολύνουν το άτομο, στην προσπάθειά τους για κοινωνική συνύπαρξη και προσαρμογή στο κοινωνικό περιβάλλον. Ειδικότερα βοηθείται το άτομο στα παρακάτω: Να δημιουργήσει σωστές κοινωνι-

αργότερα όταν πρέπει να συζητήσουν σχετικά μαζί τους.

Επαγγελματικές πληροφορίες: είναι απαραίτητες όχι μόνο για να μπορέσει το άτομο να κάνει σωστή επαγγελματική εκλογή, αλλά – και στην ουσία – να κάνει και σωστή εκλογή σπουδών. Είναι αδιανόητο να προηγείται η εκπαιδευτική απόφαση και να ακολουθεί η επαγγελματική, κάτι που συμβαίνει πολύ συχνά και οφείλεται στην έλλειψη σωστού επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι επαγγελματικές πληροφορίες πρέπει να περιέχουν: Στοιχεία εργατικού δυναμικού της χώρας – προσφορά και ζήτηση εργασίας – εργατική νομοθεσία – φύση επαγγελμάτων – προϋποθέσεις εργασίας – προοπτικές εξέλιξης – απολαβές – κοινωνικό περιβάλλον – διευκολύνσεις κ.α.

Οποιοσδήποτε πληροφορίες κι αν προσφέρονται στο άτομο, πρέπει να προέρχονται από αξιόπιστες πηγές. Να είναι πρόσφατες και ακριβείς, πρακτικά εύχρηστες, σαφείς και ειδικές.

Τα παραπάνω είδη πληροφοριών παρουσιάστηκαν ξεχωριστά για λόγους διευκόλυνσης. Κανονικά αυτές δεν πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά, αλλά σαν ενιαίο σύνολο.

ΔΕΗ (11.11.84)

.... Και «ξέμεινε» η Αρναία την Κυριακή εκείνη χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα. Έτσι απροειδοποίητα

....Και «ξέμειναν» και οι νοικοκυράδες στα σπίτια τους, χωρίς φαγητό.

....Και δεν ήξεραν και οι καταστηματάρχες πώς να εξυπηρετήσουν τους πελάτες.

Και να σκεφτεί κανείς ότι δεν μπήκαμε ακόμη στο βαρύ χειμώνα....

Γιατί;...

Νομίζαμε ότι φορείς, κόσμος, αρμόδιοι, μας ξέχασαν, παρά τις προσπάθειές μας και τις προσκλήσεις μας στις διάφορες εκδηλώσεις της Εταιρείας. Νομίσαμε ότι αδιαφόρησαν, μας στομάχησαν.

Αλλά όχι! Να που τις προάλλες πήραμε κουράγιο, είπαμε ότι στο τέλος δικαιωθήκαμε και μας τίμησαν.

Έφτασαν πρωί – πρωί, γύρισαν τα στενά της πόλης μας, επισκέφθηκαν παραδοσιακά σπίτια, ξεσκόνισαν προίκες, χάρηκαν τα μάτια τους Αρνωίτικα υφαντά και κεντίδια. Θα μας δούμε και στο κουτί, μάθαμε. Περιμέναμε να μας δουν, να γράψουν και τη φωνή μας στο βίντεο. Αλλά τίποτε. Πέσαμε στη μαύρη συλλογή. Καταλάβαμε ότι ούτε μας ξέχασαν ούτε μας στομάχησαν. Ήρθαν να κάνουν το κέφι τους, να κάνουν τουρισμό. Ήρθαν, είδαν και απήλθαν. Ούτε που μας ειδοποίησαν να τους κεράσουμε έναν καφέ. Όταν μάθαμε την εδώ παρουσία τους τον καφέ τον ήπιαμε μόνοι μας και ήταν σαν καφές παρηγοριάς, και ήτανε και τόσο άγευστος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εκπολιτιστικής και Επικοινωνιακής Εταιρείας, ζητά συγγνώμη για τις τυχόν παραλείψεις στις διάφορες ενέργειες και δραστηριότητες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών και κυρίως για τις ατέλειες που παρουσίασε η εφημερίδα μας.

Αυτές οφείλονταν όχι σε δική μας υπαιτιότητα αλλά στο δαίμονα του τυπογραφείου και σε άλλους εξωγενείς παράγοντες.

Μικρό οδοιπορικό στη Λέσβο

Από τον Ν. ΚΑΤΣΑΜΟΥΡΗ

(Συνέχεια προηγούμενου)

Η εκκλησία είναι παλιά με ανακαινίσεις τον 17ο και 18ο αιώνα. Προχωρούμε στο χωριό. Πάμφιλα στην εκκλησία της Αγ. Βαρβάρας όπου ιερό λείψανο «το χέρι της». Κατεβαίνουμε στην παραλιακή «Παναγιούδα» για καφέ και

Κατευθυνόμαστε προς την αρχή του απολιθωμένου δάσους. Εδώ ολόκληροι κορμοί δένδρων όρθιοι και πλαγιασμένοι από εκρήξεις ηφαιστείου κ.λ.π., πριν από εκατομμύρια χρόνια, με θαυμαστή μεταβολή έγιναν πέτρινοι. Διακρίνονται σκληρές

(νότιο μέρος του νησιού), άλλοτε έδρα μητροπόλεως.

Καταστόλιστοι οι ναοί του: ο μητροπολιτικός του Αγ. Νικολάου με διόροφο άμβωνα όπου λειτουργήσαμε, της Αγ. Παρασκευής (ενορία του Π. Χρυσόστομου), του Αγ.

δημήσει στον άλλο, τον ανεξιχνίαστο και ανεπιθύμητο κόσμο της αιωνιότητας.

Επιχειρούσαν μια επικοινωνία με τους αγαπημένους νεκρούς. Πίστευαν στην αθανασία της ψυχής. Φαντάζονταν ότι οι ψυχές ξεκινούσαν από τον κάτω κόσμο και έφθαναν στον επάνω, για να πάρουν μια προσωρινή είσθηση της γήινης ζωής. Αυτό, γινόταν, σύμφωνα με την παράδοση, μόνο στα Ανθετήρια, επειδή οι ζωντανοί περίμεναν αυτή την επάνοδο. Ήσαν συναισθηματικά και υλικά έτοιμοι να τη δεχτούν. Τον άλλον καιρό, είχαν το μυαλό τους αλλού: στις εργασίες, στις βιοτικές μέριμνες, στα καθημερινά προβλήματα. Το αρχαίο κείμενο, αποκαλύπτει: «Ως κατά την πόλιν τοις ανθεστηρίοις των ψυχών περιερχομένω» δηλαδή: «Κατά τη διάρκεια των Ανθεστηρίων, οι ψυχές γύριζαν εδώ κι εκεί, μέσα στην πόλη».

Το καθήκον προς τις ψυχές ήταν ιερό και ταυτόχρονα, συγκλονιστικό. Έφερνε τους ζωντανούς κοντά στους πεθαμένους, προκαλώντας θλίψη διπλή: θλίψη για την απώλεια προσφιλών προσώπων, αλλά και θλίψη για την αναπότρεπτη μοίρα των ζωντανών, οι οποίοι, αργά ή γρήγορα, θα έχουν την ίδια τύχη. Γι' αυτό η ημέρα των νεκρών, ήταν για τους αρχαίους προ-

Οι θύροι, συμβολίζουν την αθανασία. Ενώ φαίνονται σαν πεθαμένοι, ωστόσο, κρύβουν μέσα τους τη φύτρα της ζωής. Όταν θρουν τους κατάλληλους όρους, είναι έτοιμοι να βλαστήσουν, να ανθίσουν και να καρπίσουν.

Ο τρόπος αυτός της λατρείας των ψυχών, διατηρήθηκε και μεταχριστιανικά. Στα ψυχοσάββατα, που τυχαίνου κι αυτά την άνοιξη, βράζουν το σιτάρι και το κάνουν κόλυβα. Σε μερικά μέρη, εκτός από σιτάρι βράζουν και άλλους σπόρους. Επάνω ρίχνουν μύγδαλα, καρύδια και ρόδια. Κι αυτά τα σπέρματα, κρύβουν μέσα τους τη ζωή, σε λανθάνουσα κατάσταση. Είναι έτοιμα να αναστηθούν, όταν βρουν ευνοϊκούς όρους. Μοιάζουν με τις ψυχές, σύμφωνα με την προγονική μας δοξασία.

Τον ίδιον καιρό, γίνονται σήμερα και οι γιορτές της αποκριάς. Έχουμε κι εδώ, αναβίωση του διπλού συνδυασμού: λατρεία της ζωής με γλέντια και διασκεδάσεις, και παράλληλα λατρεία των ψυχών με τα κόλλυβα.

Εδώ τελειώνουν τα περίφημα Ανθεστήρια, με την τριήμερη διάρκειά τους: Πιθοίγια, Χόες, Χύτροι.

Στο επόμενο, θα μιλήσουμε για τα Μεγάλα Διονύσια.

(Συνεχίζεται)

Α' Πανελλήνιο Συμπόσιο Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Χαλκιδικής

• Συνέχεια από την 1η σελ.

Την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου κήρυξε ο Νομάρχης Χαλκιδικής κ. Μαυρίδης, ενώ χαιρετισμό απηύθυναν ο Πρόεδρος της Οργανω-

τικής Επιτροπής καθηγητής κ. Κων. Βαβούσκος, ο Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Συνέσιος, ο Πρόεδρος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής, Επιτ. Επιθεωρητής κ. Βασ. Καλογεράς και ο Γεν. Γραμματέας της Ι.Λ.Ε.Χ. και της Οργ. Επιτροπής δικηγόρος κ. Βασ. Πάππας.

Την Αρναία εκπροσώπησαν επάξια ο δήμαρχος της κ. Καραστέργιος, η Μαγδ. Λαλιώτου, που ήταν μέλος της γραμματείας, ο Γ. Κοτσιάνης, που ήταν μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής και ο Δ. Κύρου που ήταν εισηγητής.

**Από το Υ.Π.Ε.
300.00 στην
Εταιρεία μας**

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, ενίσχυσε το οικονομικό της Εταιρείας μας, για διάφορες ανάγκες με το ποσό των 300.000 δραχμών.

Ευχαριστούμε για τη συμβολή του στην επίτευξη των σκοπών της Εταιρείας μας.

νεται και ερμηνεύει κανείς τα χαρακτηριστικά του. Μαθητής γνωρίζει ότι είναι αριθμομνήμων (αυτογνωσία). Επειδή είναι αριθμομνήμων νομίζει ότι είναι και ιδιοφυΐα στα μαθηματικά (αυτοαντίληψη). Είναι πολλές φορές που άτομα δεν δημιουργούν φυσιολογική, υγιή, πραγματική αυτοαντίληψη και παρασύρονται σε αποφάσεις λανθασμένες και επιβλαβείς τόσο για τους ίδιους όσο και για την κοινωνία.

Κοινωνικές πληροφορίες: Αυτές αποσκοπούν στο να διευκολύνουν το άτομο, στην προσπάθειά τους για κοινωνική συνύπαρξη και προσαρμογή στο κοινωνικό περιβάλλον. Ειδικότερα βοηθείται το άτομο στα παρακάτω: Να δημιουργήσει σωστές κοινωνικές σχέσεις, να καταλάβει ότι είναι απαραίτητο να προσαρμόζεται έστω στοιχειωδώς, στα κοινωνικά σύνολα. Να γνωρίσει τη δομή και τη λειτουργία της κοινωνίας στην οποία βρίσκεται, να γνωρίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών της. Να επιλέγει τις κατάλληλες ομαδικές δραστηριότητες, εκείνες δηλαδή που ταιριάζουν περισσότερο στα δικά του χαρακτηριστικά, στις δικές του επιδιώξεις και διαθέσεις. Να γνωρίζει τις υπηρεσίες στις οποίες μπορεί να καταφεύγει για συμπάρσταση, όποτε χρειαστεί.

Εκπαιδευτικές πληροφορίες: Είναι εκείνες που αναφέρονται σε παρούσες ή μελλοντικές ευκαιρίες για εκπαίδευση και στις απαραίτητες προϋποθέσεις γι' αυτήν. Μερικά στοιχεία που αφορούν αυτές τις πληροφορίες είναι: είδη των σχολών που υπάρχουν σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης – πού βρίσκεται κάθε σχολή – περιεχόμενο σπουδών – προϋποθέσεις εισαγωγής – αναγνώριση πτυχίου – κόστος σπουδών – ποιότητα προσωπικού και εξοπλισμού – προϋποθέσεις για συνέχιση κ.α. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι ανάγκη από εκπαιδευτικές πληροφορίες έχουν και οι γονείς, τότε που αποφασίζουν μόνοι τους για τις σπουδές των παιδιών τους, αλλά και

πρακτικά ευχρηστές, σαφείς και ειδικές.

Τα παραπάνω είδη πληροφοριών παρουσιάστηκαν ξεχωριστά για λόγους διευκολύνσεως. Κανονικά αυτές δεν πρέπει να παρουσιάζονται ξεχωριστά, αλλά σαν ενιαίο σύνολο.

Μικρό οδοιπορικό στη Λέσβο

Από τον Ν. ΚΑΤΣΑΜΟΥΡΗ

(Συνέχεια προηγούμενου)

Η εκκλησία είναι παλιά με ανακαινίσεις τον 17ο και 18ο αιώνα. Προχωρούμε στο χωριό. Πάμφιλα στην εκκλησία της Αγ. Βαρβάρας όπου ιερό λείψανο «το χέρι της». Κατεβαίνουμε στην παραλιακή «Παναγιούδα» για καφέ και αναψυκτικό που κέρασαν οι ιερείς μας και κλείνουμε την Τρίτη.

ΤΕΤΑΡΤΗ: Ανεβαίνουμε στο ιστορικό μοναστήρι Υψηλού στη δυτική πλευρά του νησιού. Κτίστηκε το 1101 σε ψηλή κορυφή στο όνομα του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου (ευαγγελιστή) με σύμβολο τον «υψηπετή αετό». Με την άλωση του από τους Τούρκους το 1462 έμεινε 80 χρόνια νεκρό. Σήμερα έχει 8 μοναχούς. Στη λειτουργία που κάναμε μίλησε ο ηγούμενος κ. Ραφαήλ για το ψηλό πέταμα του αετού στον ελεύθερο αέρα, το δύσκολο ανέθασμα στις ψηλές κορυφές των βράχων, με παραλληλισμό για το πόθο και τη κατάκτηση της ελευθερίας και των «υψηλών αρετών». Μετά τη θεία λειτουργία προσφέρθηκε πρωινό και αργότερα γεύμα. Αγναντέψαμε από το ύψος του 650μ. σαν από αεροπλάνο, τη γύρω περιοχή επισκεφθήκαμε το μουσείο. Εντύπωση μας έκαναν τα παλιά βιβλία, περγαμηνές 12ο μέχρι 14ο αιώνα, εικόνα ξυλόγλυπτη, χρυσοκέντητα επιτραχείλια. Εδώ φυλάγεται το επιτραχείλιο του νεομάρτυρα και του εθνομάρτυρα πατριάρχη Γρηγορίου του Ε', ο σάκκος του πατριάρχη Αλεξανδρείας Κυρίλλου, ο σταυρός του βασιλιά της Ρουμανίας Καρόλου και άλλα.

Κατευθυνόμαστε προς την αρχή του απολιθωμένου δάσους. Εδώ ολόκληροι κορμοί δένδρων όρθιοι και πλαγιασμένοι από εκρήξεις ηφαιστείου κ.λ.π., πριν από εκατομμύρια χρόνια, με θαυμαστή μεταβολή έγιναν πέτρινοι. Διακρίνονται σκληρές, πέτρινες σήμερα, οι άλλοτε ξύλινες ίνες τους. Η περιοχή αυτή (δυτικό τμήμα) είναι άγονη και ξερή, το χώμα πρασινοκίτρινο με λίγη παράξενη νανώδη βλάστηση σε ολόκληρες πλαγιές. Κατεβαίνουμε στο παραλιακό κτηνοτροφικό χωριό Σίγρι, αγοράσαμε ντόπιο τυρί, το λεγόμενο λαδοτύρι. Η εκκλησία του ήταν πρώτα τζαμί. Προχωρούμε στην ιστορική πόλη Ερεσσό με την απέραντη παραλία. Εδώ η εκκλησία του Αγ. Ανδρέα, επισκόπου Κρήτης και ο τάφος του, ερείπια ναού του 5ου μ.Χ. αιώνα με ψηφιδωτό δάπεδο, η άγκυρα του τουρκικού πλοίου που ανατίναξε το 1822 ο πρώτος πυρπολιτής ήρωας του '21 Παπανικολής, ο ανδριάντας του, που ζωντάνεψε στη μνήμη μας κατορθώματα εθνικών ηρώων. Κλείνουμε τη Τετάρτη με την επίσκεψή μας, επιστρέφοντας, σούρουπο, στο έρημο – με μια μόνο μοναχή – βυζαντινό μοναστηράκι «Παναγίας της Περιβολής» σε δροσερό και εύφορο μέρος με βυζαντινές τοιχογραφίες, πολλά λουλούδια και δεξαμενή με ψάρια.

ΠΕΜΠΤΗ: Πηγαίνουμε στο Πλωμάρι τη πατρίδα του σεβασμιώτατου μητροπολίτη μας κ. Νικόδημου και τον πατέρα κ. Χρυσόστομου. Σπουδαίο λιμάνι στον ομώνυμο κόλπο του και εύφορος τόπος,

(νότιο μέρος του νησιού), άλλοτε έδρα μητροπόλεως.

Καταστόλιστοι οι ναοί του: ο μητροπολιτικός του Αγ. Νικολάου με διόροφο άμβωνα όπου λειτουργήσαμε, της Αγ. Παρασκευής (ενορία του Π. Χρυσοστόμου), του Αγ. Ιωάννη του Χρυσοστόμου όπου ήταν εφημέριος ο πατέρας του μητροπολίτη μας αείμνηστος πατήρ Ευστράτιος Αναγνώστου. Στο περίβολό του πέρασε ο μητροπολίτης μας τα παιδικά του χρόνια και τα σχολεία (Δημοτικό και Γυμνάσιο) του Πλωμαρίου.

Γευματίσαμε σε εστιατόριο κάτω από δροσερό πλάτανο, βγήκαμε στην αγορά για το φημισμένο ούζο Πλωμαρίου κ.λ.π. Επιστρέφοντας περάσαμε χωριά της Γέρας. Στο χωριό Τρίγωνα προσκυνήσαμε τη νεόκτιστη εκκλησία του Αγ. Αντωνίου, που για την αργογράφησή της, που άρχισε, οι δωρεές των κατοίκων έφτασαν τα 2.000.000 δρχ. και το παρεκκλήσι των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου. Στο χωριό Σκόπελος την εκκλησία του Αγ. Γεωργίου με ξυλόγλυπτο τέμπλο και λείψανα του Αγ. Γρηγορίου Γ' επισκόπου Άσσου, (αρχαίας ιστορικής πόλης της Μ. Ασίας απέναντι από τη Λέσβο) ξακουστής στους αρχαίους, τους Ρωμαϊκούς και Βυζαντινούς χρόνους). Εδώ παρέμεινε και ο Σταγειρίτης Αριστοτέλης από το 348-345 π.χ.), και ψηλότερα το εξοκλήσι της Αγ. Μαγδαληνής της μυροφόρου και τη κατακόμβη της σε μεγάλο δυσκολοκατέβαστο σκοτεινό βάθος, με αγίασμα, όπου βρέθηκε η εικόνα της.

• Συνέχεια στην 6η σελ.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Παρούσα σ' όλα τα εθνικά προσκλητήρια η μικρή ιστορική μας κωμόπολη, ήταν φυσιολογικό να προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες και στο Μακεδονικό αγώνα στην περίοδο 1903 – 1908.

Σελίδες δόξας και απaráμιλλου θάρρους και παλληκαριάς βρίσκει κανείς για τους Αρνιώτες Μακεδονομάχους, ξεφυλλίζοντας το ημερολόγιο του Μακεδονικού Αγώνα.

Σαν προσφορά στον επίσημο γιορτασμό του έτους του Μακεδονικού αγώνα και σαν αιώνιο μνημόσυνο σ' αυτούς τους συμπατριώτες, πατεράδες και παπιάδες μας, που έχυσαν το αίμα τους για την απελευθέρωση της πατρίδας μας από τη θάρβαρη σκλαβιά της Οθωμανικής αυτοκρατορίας και τη διάσωση και διαφύλαξη του Ελληνισμού της Μακεδονίας από τη Σλαβική επιβουλή, οι ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ αφιερώνουν αυτή τη σελίδα.

Παρ' όλο ότι στην τότε Λιاریγκοθη δε γίνονταν Σλαβική προπαγάνδα, οι κάτοικοι της δεν έμειναν αδιάφοροι στον αγώνα. Με την καθοδήγηση του Προξένου Θεσσαλονίκης Λάμπρου Κορομηλά και τις προτροπές του οργανωτή του Μακεδονικού Αγώνα στη Χαλκιδική Μητροπολίτη Κασσανδρείας ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ σχηματίστηκε Επιτροπή Αγώνα με πρόεδρο τον Δημήτριο Μπύρο (1865–1918), γραμματέα το Γρηγόριο Σαραφιανό, γιατρό, και ταμία του Γρηγόριο Ματσίγγο. Σαν πράκτορες είχαν οριστεί οι: Αντώνιος Κριαρής, Βασίλειος Ζέρβας.

Στην περιοχή Λιاریγκόθης, τότε, έδρασαν τα ηρωικά αντάρτικα σώματα των: 1) Καπετάν Αλέξανδρου, 2) Γεωργίου Γαλανόπουλου, 3) Καπετάν – Θανάση Μηνόπουλου (η καταγωγή του ήταν απ' τη Βαρβάρα), 4) Καπετάν – Βασίλη Παπακώστα και 5) του θρυλικού καπετάν – Γιαγκλή.

Στα ένοπλα αυτά σώματα είχαν καταταγεί από την Αρναία οι: Βασίλης Κεχαγιάς, Θεοδόσης Μάρκου, Νίκος Γκιουλέκας κ.α.

Στις μουσικές επισκέψεις των συνδέσμων των αντάρτικων αυτών σωμάτων στην Αρναία, για συσκέψεις με τη Δημογεροντία και την Επιτροπή Άμυνας, για την επίλυση διαφόρων θεμάτων, που είχαν σχέση με την καλύτερη οργάνωση του Μακεδονικού Αγώνα, οι αντάρτες διανυκτέρευαν στο σπίτι του Προέδρου της Επιτροπής, Δημητρίου Μπύρου.

Την εποχή αυτή η Δημογεροντία της Αρναίας αποτελούνταν από τους: Βασίλειο (Βασιλάκο) Σαραφιανό (1872–1946), Γρηγόριο

του καπετάν Γιαγκλή πολέμησε κοντά στον οπλαρχηγό Βασίλη Παπακώστα μέχρι το τέλος του αγώνα το 1909. Η ένδοξη πολεμική ιστορία του Αγαπητού Πιτούλα δεν σταματάει εδώ. Κατατάχθηκε εθελοντής στρατιωτικών προσκόπων υπό τον στρατηγό Μαζαράκη από 7–10–1912 μέχρι το τέλος του Ελληνοβουλγαρικού πολέμου.

Πολέμησε στον 1ο παγκόσμιο και τιμήθηκε με τον Ελληνικό και τον Γαλλικό πολεμικό σταυρό γιατί στην μάχη του Σκρά έσωσε Γάλλους στρατιώτες βαρεία τραυματισμένους. Γι' αυτή του την πράξη η Ελληνική Στρατιά έστειλε έγγραφο στην τότε Κοινότητα Αρναίας να συγχαρεί το Κοινοτικό Συμβούλιο, την μητέρα του λαμπρού αυτού παλληκαριού (Ψάξαμε πολύ στα αρχεία του Δήμου, αλλά δεν μπορέσαμε να βρούμε το έγγραφο αυτό).

Η Μικρασιατική εκστρατεία τον βρήκε στην πρώτη γραμμή στα πρώτα τμήματα που κατέλαβαν τη Σμύρνη. Για την δράση του του απενεμήθη το μετάλλιο της Στρατιωτικής αξίας και το Αριστείο Ανδρείας. Κατά την οπισθοχώρηση των Ελληνικών Τμημάτων γλύτωσε από σίγουρη αιχμαλωσία το γιατρό Κων/νο Καραλιόλιο.

Στον Ελληνοϊταλικό πόλεμο με τον βαθμό του Ταγματάρχη πολέμησε στα βουνά της Πίνδου και για την δράση του, του απενεμήθη ο Μαύρος Σταυρός του Σωτήρος με πολεμικό ξίφος.

Στη Γερμανική κατοχή ήταν ενεργό μέλος της Εθνικής οργάνωσης ΠΑΟ και μέλος της επιτροπής αγώνα ενάντια στον κατακτητή.

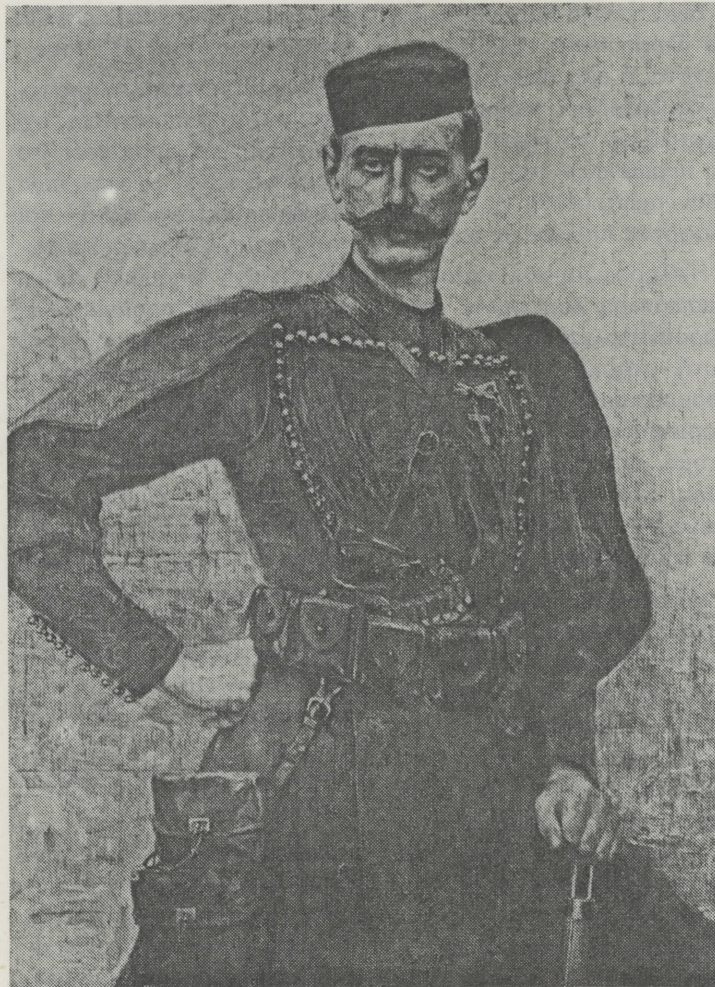
Πολεμικός χείμαρρος πράγματι η ζωή του ΑΓΑΠΗΤΟΥ που μέχρι την αποστρατεία του με τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχη Πυρ/κού υπήρξε υπόδειγμα λαμπρού στρατιώτη και αγωνιστή. Δεν απέφυγε ποτέ τον πόλεμο ενάντια στους εχθρούς της Πατρίδος και σε κάθε μάχη, που συμμετείχε, αποσπούσε το θαυμασμό των στρατιωτών του και την εκτίμηση των συναδέλφων και των ανωτέρων του για την παλληκαριά του.

Αγαπητός, πράγματι, με όλους όσους τον γνώρισαν, πέθανε σε ηλικία 73 χρόνων το 1966 στην Αθήνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΜΠΟΥΝΗΣ του Χρήστου (γνωστός σαν καπετάν Νταλιάνης) (1884–1966).

Πανύψηλος σαν κυπαρίσσι, πανέξυπνος και χαρισματικός σαν

80 Χρόνια απ' το αποκορύφωμά του Αρνιώτες Μακεδονομάχοι

Ο Παύλος Μελάς (Μίκης Ζέζας) υπήρξε η ψυχή και ο αρχηγός του Μακεδονικού Αγώνα.

του Μακεδονικού αγώνα ο καπετάν Νταλιάνης τίμησε με την Αρναία και την οικογένειά του γράφοντας λαμπρές ιστορικές σελίδες γεμάτες δόξα και ηρωικά κατορθώματα. Πέθανε σε βαθεία γεράματα εξασκώντας το επάγγελμα του καφετζή στο γνωστό και αγαπητό σ' όλους καφενείο της κεντρικής αγοράς «στον Νταλιάνη»

ΓΙΑΓΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ του Θεοδοσίου

Γεννήθηκε το 1865 στην Ιερισσό. Ήταν μια μεγάλη στρατιωτική ιδιοφυΐα με αδάμαστο θάρρος και ηρωισμό, που αγγίζει τα όρια του μύθου. Με κρυστάλλινη και πλατειά σκέψη, γρανιτένια ψυχική αντίσταση και μαγνητική ακτινοβολία ο οπλαρχηγός Γιαγκλής μετέτρεψε σε ακατάβλητες πολεμικές μηχανές όλα του τα παλληκά-

στους δικούς του. Οι Μακεδονομάχοι που έρχονταν από τα άλλα μέρη της χώρας και της διασποράς του ελληνισμού, ήταν αδεσμευτοι να ψάλλουν το τραγούδι της λεβεντιάς και να περηφανεύονται δίκαια για τα κατορθώματά τους.

Και όμως, πόσα και πόσα δε θα μπορούσε να αποκαλύψει η έρευνα ή η σωστή γνώση της ανεπανάληπτης εποχής! Σωστά προβάλλεται το επιχείρημα ότι οι βλακανικοί πόλεμοι, ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος, η Μικρά Ασία και τα δράματα που ακολούθησαν τον παγκόσμιο πόλεμο και τις πένθιμες και θλιβερές του συνέπειες, έφεραν τη λησμονιά και κάλυψαν με σιγή τα κατορθώματα των παιδιών της Μακεδονίας, που έπρεπε να γίνουν αιώνιο τραγούδι. Και μόνο η μνήμη και η συγκέντρωση από τα κειμήλια και τα θυμητάρια μπορεί να ξαναπλάσει το τραγούδι αυτό και να το δώσει στη μελωδική του ανάταση για τις μελούμενες γενιές.

Για την έρευνά μας αυτή ευχαριστούμε θερμά τους: Χαρίκλεια Δημητρακούδη, Γιώργο Κριαρή, Χριστόδουλο και Γεώργιο Ζαμπούνη, οικογένεια Μπύρου και όλους όσους βοήθησαν στη συλλογή των στοιχείων που περιέχονται στην ιστορική αυτή έρευνα.

Ανασκαλεύοντας οικογενειακά αρχεία και συλλογές Μακεδονομάχων βρήκαμε έναν πίνακα των Χαλκιδιωτών που αγωνίστηκαν στον Μακεδονικό Αγώνα, γραμμένο απ' το χέρι του εκ Βαρβάρας οπλαρχηγού καπετάν θανάση Μηνόπουλου. Τον παραθέτουμε ως έχει:

ΠΙΝΑΞ

Έμφαίνων τά όνόματα των αγωνισθέντων υπέρ του Μακεδονικού Άγώνος

ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ εκ Χαλκιδικής

1. Ιωάννης Τραγανός: Γυμνασιάρχης. Προσέφερε πολυτίμους υπηρεσίας τιμηθείς με

5. Κωνσταντίνος Ιατρού.
- Προσέφερον υπηρεσίαν
6. Δημήτριος Μπάζπας
7. Πέτρος Γκλάβας
8. Γεώργιος Αθαν. Κογιώνης φυλακισθείς επί έτη
9. Λάζαρος Ταπανίδης Δεκαετής προσέφερον υπηρεσίαν με κίνδυνον
10. Δημήτριος Λειθανίδης
11. Ζαχαρίας Ζαχαρίου
12. Κωνσταντίνος Πετρίδης

ΟΡΜΥΛΙΑ

Αναλόγως των παρουσιαζομένων αναγκών προσέφερον υπηρεσίας

13. Δημήτριος Αγαπητός
14. Γιώργιος Λειθανίδης
15. Χρίστος Ι. Οικονόμου
16. Ιωάννης Οικονομούδης
17. Ιωάννης Ανέγρονος
18. Χρίστος Χοβαρδός
19. Κων/νος Γκοτζαμάνης
20. Ιωάννης Πειραλής
21. Άγγελος Σιναός
22. Παύλος Παυλιδής
23. Νικόλαος Πειραλής.

ΜΕΤΟΧΙ ΒΑΤΟΠΕΔΙ

24. Ιωάννης Κόπανος Επιστάτης ών προσέφερε μεγάλας υπηρεσίας.

ΝΙΚΗΤΗ

Αναλόγως των παρουσιαζομένων αναγκών προσέφερον τας υπηρεσίας των προθύμως:

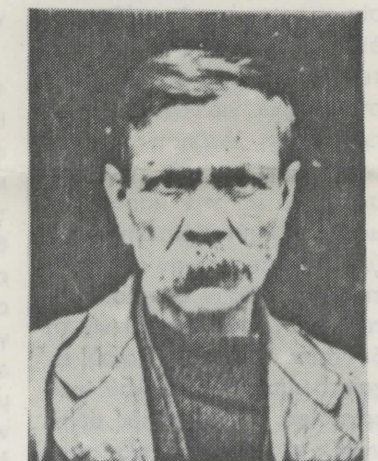
25. Δημήτριος Καμπούρης
26. Ιωάννης Φιλιππίδης
27. Νικόλαος Οικονόμου
28. Δημήτριος Καραλής
29. Δημήτριος Γκέτσος
30. Τριαντάφυλλος Παναγιώτης
31. Αθανάσιος Παπαχρίστου.

ΑΡΝΑΙΑ

32. Γρηγόριος Σεραφιανού Ιατρός πρόσφερε σημαντική υπηρεσίαν

Προσέφερον καλές υπηρεσίας:

34. Αντ ώνιος Κριαρής
34. Αναστάσιος Κεχαγιάς,
35. Βασίλειος Κεχαγιάς
36. Κώτσιος Μήτσιος

Ο Αρνιώτης Μακεδονομάχος Αν-

σώματα των: 1) Καπετάν Αλέξανδρου, 2) Γεωργίου Γαλανόπουλου, 3) Καπετάν - Θανάση Μηνόπουλου (η καταγωγή του ήταν απ' τη Βαρβάρα), 4) Καπετάν - Βασίλη Παπακώστα και 5) του θρυλικού καπετάν - Γιαγκλή.

Στα ένοπλα αυτά σώματα είχαν καταταγεί από την Αρναία οι: Βασίλης Κεχαγιάς, Θεοδόσης Μάρκου, Νίκος Γκιουλέκας κ.α.

Στις μυστικές επισκέψεις των συνδέσμων των αντάρτικων αυτών σωμάτων στην Αρναία, για συσκέψεις με τη Δημογεροντία και την Επιτροπή Άμυνας, για την επίλυση διαφόρων θεμάτων, που είχαν σχέση με την καλύτερη οργάνωση του Μακεδονικού Αγώνα, οι αντάρτες διανυκτέρευαν στο σπίτι του Προέδρου της Επιτροπής, Δημητρίου Μπύρου.

Την εποχή αυτή η Δημογεροντία της Αρναίας αποτελούνταν από τους: Βασίλειο (Βασιλάκο) Σαραφιανό (1872-1946), Γρηγόριο Σαραφιανό (1882-1960), Αστέριο Παπαδήμο, Δημήτριο Μπύρο (1865-1918), Γρηγόριο Μασιόγιο (1879), Γεώργιο Κυρούδη (1875-), Βασίλειο Ζέρβα (1874-), Βασίλειο Κεχαγιά, Αναστάσιο Κεχαγιά.

Όσοι προσχωρούσαν στον αγώνα ορκίζονταν από τον ιερέα βάζοντας το χέρι τους πάνω στο ευαγγέλιο στην εκκλησία του Αγίου Στεφάνου. Το ξεκλήσι του προφήτη Ηλία χρησιμοποιούνταν σαν κατάλυμα διανυκτέρευσης διερχόμενων ανταρτών και τροφοδοτούνταν με συνδέσμους από τον Δημήτριο Μπύρο, που όπως προαναφέρθηκε, ήταν προύχοντας και πρόκριτος της κωμόπολης και ενίσχυε ηθικά και υλικά τον αγώνα προσφέροντας μεγάλες υπηρεσίες στον υπόδουλο Ελληνισμό. Στα χνάρια του πατέρα ο γιός του ο Στέργιος Μπύρος συνέχισε τους αγώνες του. Το 1912 κατατάχθηκε εθελοντής στο απελευθερωτικό σώμα του Μηνόπουλου και συμμετείχε σε σκληρές μάχες εναντίον των Τούρκων, με τριπλάσιες δυνάμεις, καθώς επίσης και στην μάχη των Λαγκαδικίων.

Σπουδαίες υπηρεσίες πρόσφεραν επίσης οι δάσκαλοι Χρήστος Λαζάρου και Χ. Πετρίδης καθώς και ο Κώστας Μήτσιος που μαζί με τον Αντώνιο Κριαρή δούλεψαν σκληρά σαν σύνδεσμοι και τροφοδότες του Μακεδονικού αγώνα.

Επίσης ο Αγαπητός Γ. Πιτούλιας (1893-1966) αμούστακο παιδί τότε άφησε τα θρανία του σχολείου του για να καταταγεί σαν σύνδεσμος στο Σώμα του καπετάν Θανάση Μηνόπουλου. Τον Σεπτέμβριο του 1905 κατατάχθηκε σαν οπλίτης στο αντάρτικο Σώμα του καπετάν Γιαγκλή και συμμετείχε στο κάπιμο του χωριού «Καρατζά Κιοϊ».

Μετά τη διάλυση του Σώματος

στη Γερμανική κατοχή ήταν ενεργό μέλος της Εθνικής οργάνωσης ΠΑΟ και μέλος της επιτροπής αγώνα ενάντια στον κατακτητή.

Πολεμικός χείμαρρος πράγματι η ζωή του ΑΓΑΠΗΤΟΥ που μέχρι την αποστρατεία του με τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχη Πυρ/κού υπήρξε υπόδειγμα λαμπρού στρατιώτη και αγωνιστή. Δεν απέφυγε ποτέ τον πόλεμο ενάντια στους εχθρούς της Πατρίδος και σε κάθε μάχη, που συμμετείχε, αποσπούσε το θαυμασμό των στρατιωτών του και την εκτίμηση των συναδέλφων και των ανωτέρων του για την παλληκαριά του.

Αγαπητός, πράγματι, με όλους όσους τον γνώρισαν, πέθανε σε ηλικία 73 χρόνων το 1966 στην Αθήνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΜΠΟΥΝΗΣ του Χρήστου (γνωστός σαν καπετάν Νταλιάνης) (1884-1966).

Πανύψηλος σαν κυπαρίσσι, πανέξυπνος και χαρισματικός σαν ηγέτης και οπλαρχηγός ξεχώρησε με την ηρωική του δράση στον Μακεδονικό αγώνα. Ανήσυχη φύση, μυήθηκε από τους πρώτους στον αγώνα από τον διαπρεπή επιστήμονα και πατριώτη γιατρό Γρηγόριο Βασιλάκου Σαραφιανό. Στην αρχή ανέλαβε υπηρεσία συνδέσμου και το 1906 κατατάχθηκε στο Σώμα του θρυλικού καπετάν Γιαγκλή.

Στις πάμπολες συμπλοκές με τους Τούρκους και τους Κομιτατζήδες αναδείχθηκε ένας από τους γενναϊότερους πολεμιστές του Γιαγκλή και η φήμη και η ακτινοβολία του απλώθηκε γρήγορα σ' όλη την περιοχή.

Γι' αυτή την ξεχωριστή του δράση γρήγορα ονομάστηκε καπετάνιος με το ψευδώνυμο «Καπατάν Νταλιάνης». Το 1909 έπεσε σε τουρκική ενέδρα και πιάστηκε αιχμάλωτος για πολύ λίγο όμως γιατί ξεγελώντας τους φρουρούς του δραπέτευσε από το Καρακόλι και θγήκε στο βουνό.

Το 1910 διωρίστηκε με άλλο επίθετο αγροφύλακας στον Ίσβορο (Στρατονίκη) για να μην γίνει αντιληπτός στις Τουρκικές Αρχές. Κάποιος τον πρόδωσε και κινήθηκε εναντίον του Τουρκικό απόσπασμα για να τον συλλάβει. Δεν μπόρεσαν να τον πιάσουν όμως γιατί ειδοποιήθηκε έγκαιρα και ξαναβγήκε στο βουνό.

Το 1912 με τον επίσημο τίτλο του οπλαρχηγού με δύναμη 60 ανδρών πολέμησε ηρωικά και διεκρίθη στην μεγάλη μάχη εναντίον του Τουρκικού στρατού στον Αγ. Πρόδρομο.

Το 1917 συλλαμβάνεται απ' τους Βουλγάρους στην Καβάλα και μεταφέρεται αιχμάλωτος στην Σόφια. Μετά δύο χρόνια δραπετεύει και μέσω Γιουγκοσλαβίας με τα πόδια έρχεται στην Αρναία.

Ασύγκριτη και ηρωική μορφή

του Μακεδονικού αγώνα ο καπετάν Νταλιάνης τίμησε με την Αρναία και την οικογένειά του γράφοντας λαμπρές ιστορικές σελίδες γεμάτες δόξα και ηρωικά κατορθώματα. Πέθανε σε βαθιά γεράματα εξασκώντας το επάγγελμα του καφετζή στο γνωστό και αγαπητό σ' όλους καφενείο της κεντρικής αγοράς «στον Νταλιάνη»

ΠΑΓΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ του Θεοδοσίου

Γεννήθηκε το 1865 στην Ιερισσό. Ήταν μια μεγάλη στρατιωτική ιδιοφυΐα με αδάμαστο θάρρος και ηρωισμό, που αγγίζει τα όρια του μύθου. Με κρυστάλλινη και πλατειά σκέψη, γρανιτένια ψυχική αντίσταση και μαγνητική ακτινοβολία ο οπλαρχηγός Γιαγκλής μετέτρεψε σε ακατάβλητες πολεμικές μηχανές όλα του τα παλληκάρια και τα οδηγούσε πάντα από νίκη σε νίκη κατά των Βουλγάρων κοιματζήδων.

Ο αιμοχαρής Ταγματάρχης του Βουλγαρικού κομιτάτου Μιχαήλοφσκυ έλεγε: «Δεν φοβάμαι όλους του Έλληνες αντάρτες όσο φοβάμαι τον καπετάν Γιαγκλή».

Είχε γίνει ο φόβος και ο τρόμος των Βουλγάρων Κομιτατζήδων. Στο άκουσμα δε και μόνο του ονόματός του, τα κομιτατζήδικα σώματα απομακρύνονταν από την περιοχή αποφεύγοντας να δώσουν μάχη, γιατί γνώριζαν ότι τα ατρόμητα παλληκάρια του Γιαγκλή θα τους αποδεκατίσουν. Τα Ελληνικά χωριά της περιοχής Νιγρίτας, όπου κυρίως έδρασε ο καπετάν Γιαγκλής με τους αντάρτες του τον είχαν βαφτίσει «Βουλγαροφάγο».

Μεταξύ των αμέτρητων ηρωικών κατορθωμάτων του καπετάν Γιαγκλή συγκαταλέγεται και η εξόντωση της μεγάλης Βουλγαρικής συμμορίας που είχε έδρα το χωριό «Καρατζά Κιοϊ» κοντά στον Στρυμώνα. Εκεί μια νύχτα του Μάρτη του 1907 εξόντωσε με το Σώμα του, βοηθούμενος και από το Σώμα του Καπετάν Μητρούση, πάνω από 50 συμμορίτες.

Στην μάχη τραυματίστηκε ο καπετάν Μητρούσης σοβαρά και ο γιγαντώσωμος καπετάν Γιαγκλής, παίρνοντάς τον στον ώμο του, τον μετέφερε 60 περίπου χιλιόμετρα στα ορεινά του λημέρια και τον έσωσε.

Ο θρυλικός καπετάν Γιαγκλής είναι από τους πρώτους ελευθερωτές που μπήκαν στη Νιγρίτα στις 24 Οκτωβρίου 1912 και κομμάτισε την Τουρκική σημαία που κυμάτιζε στον σταθμό της Τουρκικής Χωροφυλακής, υψώνοντας τη Γαλανόλευκη μπροστά στα μάτια των τρομοκρατημένων Τούρκων.

Στις 27 Οκτωβρίου 1912 ο Καπετάν Γιαγκλής παρέδωσε την ελευ-

θερη πια Νιγρίτα στον προελαύνοντα Ελληνικό Στρατό.

Ο φλογερός αυτός πατριώτης και ατρόμητος πολεμιστής, που τόσα πρόσφερε στην πατρίδα και στο Έθνος, ξεχασμένος, κυνηγημένος και πάμφτωχος πέρασε τα τελευταία του χρόνια στο Άγιο Όρος όπου και πέθανε.

Η μεγάλη σημασία του Μακεδονικού αγώνα για τον ελληνισμό είναι αναμφισβήτητη. Ο ιδιόμορφος αυτός αγώνας άργησε να γίνει ευρύτερα γνωστός, γιατί από το χαρακτήρα του έπρεπε να μένει κρυφός. Από το 1903 ως το 1908 λίγοι ήταν εκείνοι που μπορούσαν να έχουν καθολική εποπτεία του αγώνα, που έκανε ο ελληνισμός στη Μακεδονία, για να σωθεί από τον κίνδυνο που τον απειλούσε. Στον αγώνα αυτό η προσωπικότητα των αρχηγών έπαιξε κύριο ρόλο, γιατί ήταν αγώνας επηρεασμού και επικρατήσεως ψυχών και όχι των όπλων. Η συμβολή εθελοντών από την ελεύθερη Ελλάδα, ιδιαίτερα Κρητών, ήταν σημαντική, αλλά τίποτα δεν θα είχε γίνει χωρίς τη θέληση και την αυτοθυσία αυτών του τύπου των ντόπιων της Μακεδονίας.

Πόλεις και χωριά στην ηρωική Μακεδονία, αλλά πολύ περισσότερο στην άλλη Ελλάδα, διαπιστώνουν, πόσο λίγο γνωστός είναι ο Μακεδονικός Αγώνας και τι προσπάθειες και κόπος χρειάζονται για να γνωσθεί σε έκταση ανάλογα με τη μεγάλη του σημασία, η συμμετοχή σ' αυτόν, κυρίως των Μακεδόνων. Είναι γεγονός ότι από την πρώτη στιγμή η προσφορά των εντόπιων ήταν η πιό κρυφή. Τέτοια ήταν η φύση της ανειπίτης πάλης και έτσι επιβάλλονταν να γίνει. Δεν μπορούσε ο μαχητής να δηλώσει την ταυτότητά του, γιατί η εκδίκηση του αντιπάλου θάρχονταν άμηση στην οικογένειά του, στο σπίτι του,

Εθνικοί αγωνισταί: 1) Χριστόδουλος Τσόχας εξ Ιερισσού, 2) Γεώργιος Γιαγκλής Αρχηγός Σώματος εξ Ιερισσού, 3) Γεώργιος Τσιάρας Αρχηγός Σώματος εκ Πολυγύρου, 5) Δημήτριος Δέλλιος εκ Πολυγύρου.

έναν πίνακα των Χαλκιδικιωτών που αγωνίστηκαν στον Μακεδονικό Αγώνα, γραμμένο απ' το χέρι του εκ Βαρβάρας οπλαρχηγού καπετάν θανάση Μηνόπουλου. Τον παραθέτουμε ως έχει:

ΠΙΝΑΞ

Έμφαίνων τά ονόματα τών αγωνισθέντων υπέρ του Μακεδονικού Άγώνος

ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ εκ Χαλκιδικής

1. Ιωάννης Τραγανός: Γυμνασιάρχης. Προσέφερε πολυτίμους υπηρεσίας τιμηθείς με

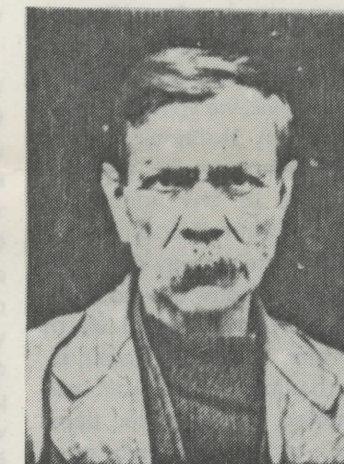
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΗΝΟΠΟΥΛΟΣ Οπλαρχηγός - Έδρασεν εις περιοχήν Χαλκιδικής

- τον πολεμικόν σταυρόν του Τάγματος των ιπποτών.
- Γεώργιος Παπανικολάου: Ιατρός. πρόσφερε σοβαρότατας υπηρεσίας
- Γεώργιος Καζάνης Υπάλληλος επί Τουρκοκρατίας πρόσφερε πολυτίμους υπηρεσίας με προφανή κίνδυνον της ζωής του.
- Αθανάσιος Μ. Ιατρού Προσ-

ιατρός πρόσφερε σημαντικήν υπηρεσίαν

Προσέφερον καλās υπηρεσίας:

34. Αντ ώνιος Κριαρής
34. Αναστάσιος Κεχαγιάς,
35. Βασίλειος Κεχαγιάς
36. Κώστας Μήτσιος

Ο Αρνώτης Μακεδονομάχος Αντώνιος Κριαρής (1877-1962)

ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙ

37. Γεώργιος Ακριδός Ιατρός πρόσφερε σοβαράς υπηρεσίας
- Προσέφερον προθύμως υπηρεσίας καλās
38. Γεώργιος Σαμολαδάς
  40. Αθανάσιος Χατζηγιάνης
  41. Θεοχάρης Θεοχαρίδης

ΒΑΡΒΑΡΑ

Αυτοί οι πολίται πρόσφερον ικανοποιητικās υπηρεσίας, λιαν επικινδύνους, διότι διά μέσου αυτών εγένετο η μεταφορά και διανομή των όπλων εις όλην την περιφέρειαν μέχρι της Ανατολικής Μακεδονίας.:

42. Γεώργιος Γαλιανός
43. Ρόϊδο Γαλιανού
44. Κων/νος Τούβιλας
45. Κων/νος Κατσαρός
46. Λεωνίδας Βατάλης
47. Γεώργιος Παπαδόπουλος
48. Γεώργιος Ευθυμίου
49. Νικόλαος Οικονόμου
50. Κων/νος Πεύκας
51. Γεώργιος Μαρκούτης
52. Αθανάσιος Αποστολίδης
53. Δημήτριος Μακρής

Κρήνη

54. Κων/νος Παχαρνάκης πρόσφερε εμπίστους υπηρεσίας

ΝΕΟΧΩΡΙ

- Προσέφερον καλās υπηρεσίας εμπίστους
55. Κων/νος Κουτσαλέξης
  56. Κων/νος Αφεντούδης
  57. Γεώργιος Τσελεκής
  68. Γεώργιος Κακλαμάνος

ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙ

Προσέφερον ομοίως καλās υπηρεσίας

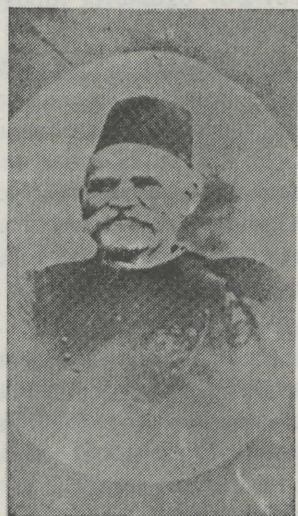
69. Νικόλαος Σόκος
60. Κων/νος Σόκος
61. Άγγλος Κλαρίνο
62. Παπαποστόλου

• Συνέχεια στην 5η σελ.

Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

Το 1911, στη Βουλή των Ελλήνων, ο Ελευθέριος Βενιζέλος ετόνιζε ότι επιβάλλουν λόγοι εθνικοί να γίνει «Ο Μακεδονικός Αγών το ευαγγέλιον της ελληνικής φυλής». Βέβαια, την εποχή εκείνη ο μεγάλος Κρητικός δεν εγνώριζε ότι θα έπρεπε να περάσουν 80 χρόνια για να εγκαινιασθεί το μουσείο του αγώνα στην Θεσσαλονίκη και να γίνουν οι πανηγυρικές εκδηλώσεις για να τιμηθούν οι ήρωες του μεγάλου γεγονότος. «Αξίζει, είχε υπογραμμίσει ο μεγάλος Βενιζέλος, να στεφανωθεί ο αμυντικός εκείνος αγών, ο οποίος έσβυσε την ντροπή του 1897. Διότι με το παράδειγμα των εθελοντών εξύπνησε και ενεθάρρυνε ολόκληρον το αποθαρρυσθέν έθνος».

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΠΥΡΟΣ
Μακεδονομάχος εξ Αρναίας

• Συνέχεια από την 4η σελ.

ΔΟΥΜΠΙΑ

63. Αθανάσιος Τσορέλας Προσέφερον εμπιστευτικά υπηρεσίας

ΓΕΡΟΠΛΑΤΑΝΟΣ

64. Δημήτριος Καλτσάς: Προσέφερε καλές υπηρεσίας

ΡΙΖΑ

65. Ηρακλής Λογοθέτης: Προσέφερον άκρως εμπιστευτικά υπηρεσίας

έφερον άκρως εμπιστευτικά υπηρεσίας

ΚΡΗΝΗ

Προσέφερον επικινδύνους υπηρεσίας:

- 66. Γεώργιος Μουστάκας
- 67. Παπα γεώργιος Ζαφειρούδης
- 68. Αριστείδης Ζαφειρόπουλος

ΙΕΡΙΣΣΟΣ

Αναλόγως των παρουσιαζομένων αναγκών προθύμως προσέφερον τας υπηρεσίας των

- 69. Κων/νος Παπακωνσταντίνου
- 70. Ιωάννης Τερτιλίνης
- 71. Βασίλειος Τσιριώτης
- 72. Χρήστος Ρέπουλης
- 73. Γιώργιος Καπετανάκης
- 74. Ιωάννης Μαρίνος
- 75. Ιωάννης Σίπκος
- 76. Νικόλαος Πάππας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΙΑΚΛΗΣ
Αρχηγός Σώματος

ΓΟΜΑΤΙ

Προσέφερον επικινδύνους υπηρεσίας:

- 77. Ιωάννης Βλάχου
- 78. Αθανάσιος Αποστολούδας

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ

Προσέφερον καλές υπηρεσίας:

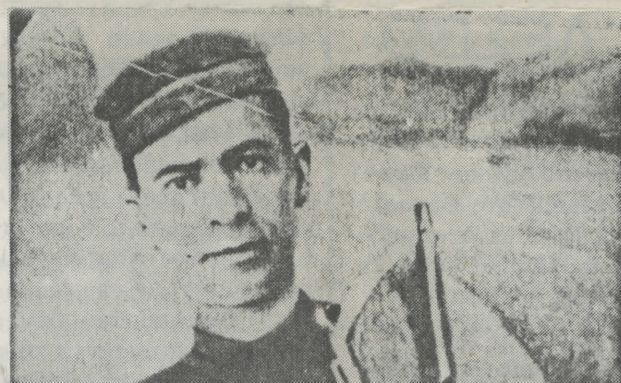
- 79. Δημήτριος Τριμιτάκης

Ο θάνατος του Παύλου Μελά συντάραξε όλο το έθνος. Παρακινώντας πολλούς συναδέλφους του αξιωματικούς να λάβουν μέρος στο Μακεδονικό Αγώνα τον έκανε υπόθεση ολόκληρου του ελληνισμού. Επάνω: λαϊκή εικόνα αφιερωμένη στον ηρωικό θάνατο του Παύλου μελά (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Ο ΑΓΓΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΝΤΑΙΚΙΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΑΥΛΟ ΜΕΛΑ

Ο Άγγλος ιστορικός του Μακεδονικού Αγώνα, Ντάγκλας Νταϊκιν, γράφει σαν συμπέρασμα στην εισαγωγή στο ομότιτλο έργο του: «Ο πατριώτης Παύλος Μελάς, που ο θάνατός του στη Μακεδονία συνέβαλε στην περαιτέρω αφύπνιση του ελληνικού κράτους την εποχή εκείνη, έγραψε ότι η «Η Μακεδονία είναι ο πνεύμονας της Ελλάδος και χωρίς αυτήν όλη η χώρα είναι καταδικασμένη σε θάνατο». Ήρωας προικισμένος με μεγάλη ευθυκρισία πρόβλεψε ότι η Ελλάδα δεν ήταν προορισμένη να συνεχίσει την ασημαντη ύπαρξή της σαν ανάξια λόγου χώρα χωρίς να βοηθήσει τους αδελφούς Μακεδόνες. Αλλά και ο σύγγαμρός του, Ιων. Δραγούμης έγραψε τη μεγάλη αλήθεια: «Αν πάμε εμείς να σώσουμε τη Μακεδονία θα σώσουμε και τον ίδιο τον εαυτό μας».

προσέφερε καλές υπηρεσίας
109. Βασίλειος Ιωαν. Θεοδωρούδης: Σπουδαστής του Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης και μετέπειτα διορισθείς δάσκαλος εις Γραδεμπόρη προσέφερε πολυτιμότητα υπηρεσίας.

Έθεώρησα καθήκον νά κάνω ιδιαίτεραν μνείαν διά τούς πολίτας 1) Γεώργιον Ι. Καζάνην, κάτοικον Πολυγύρου, οστις υπάλληλος ών τής Τουρκικής Κυβερνήσεως, και ώς εκ τής θέσεώς του γνωρίζων τά κινήσεις τών Τουρκικών άποσπασμάτων, διά τής προσφερθείσης ύπηρεσίας του, θέτων έν κινδύνω όχι μόνον τήν θέσιν του αλλά και τήν ζωήν του, άπεσοθήθη πάσα σύγκρουσις μεταξύ του ύπ' έμέ Σώματος μέ τά Τουρκικά καταδιωκτικά άποσπάσματα, έπιτευχθείσης τής εξοντώσεως τών τότε τήν Χαλκιδικήν λυμαιομένων ληστών ώς και τόν φόνον δύο βουλγάρων άξιωματικών κρυπτομένων μεταξύ τών άνθρακένων έν τώ Μετοχώι Ζωγράφου Συκιάς, και επί πλέον μοί έφερε εις έπαφήν μέ τόν τότε Καϊμακάμην Άλή Κόκκαν Άλθανόν και φιλέλληνα έν τή οικία του ήτις έπαφή ήτο ώφέλιμος και 2) διά τούς Μονάν Διευθυντήν Μεταλ-

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΡΛΙΑΡΗΣ
εκ Ταξιάρχου Χαλκιδικής,
Πρωτοπόρος αγωνιστής
Μακεδονικούς Αγώνος

λείων Ίσθόρου (Στρατονίκης) και τοπικούς Γρυπάρην και Άντύπαν οΐτινες προσέφερον πολυτιμότητα ύπηρεσίας και ήθικων και ύλικώς

Έν Πολυγύρω
Ό τότε Ύπαρχηγός Χαλκιδικής
Αθανάσιος Μηνόπουλος

Τέσσερις αγωνιστές του Μακεδονικού αγώνα: Βασίλης Μαλανδρής (Νεοχώρι), Κων/νος Ζαμπούνης (Καπετάν Νταλιάνης) (Αρναία), Μπαϊρακτάρης (Βαρβάρη) Δημ. Στίνης (Γαλάτιστα).

Καπετάν Νταλιάνης

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ οργανωτής Μακεδονικού Αγώνος Χαλκιδικής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΙΑΚΛΗΣ Αρχηγός Σώματος

ΓΟΜΑΤΙ

Προσέφερον επικινδύνους υπηρεσίας:

- 77. Ιωάννης Βλάχου
- 78. Αθανάσιος Αποστολούδας

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ

Προσέφερον καλές υπηρεσίας:

- 79. Δημήτριος Τσιπινιάς
- 80. Βασίλειος Τσιπινιάς

ΒΡΑΣΤΑ

Προσέφερον επικινδύνους υπηρεσίας:

- 81. Βασίλειος Πετρίτσης
- 82. Χρήστος Κοσμάς
- 33. Χρήστος Πουζιάς

ΑΓΙΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

Προσέφερον προθύμως τας καλές υπηρεσίας των:

- 84. Δημήτριος Παπαιοκονόμου
- 85. Αστέριος Παπαστεργίου
- 86. Κων/νος Μπακάλης
- 87. Εμμανουήλ Βατζιόλας

ΠΕΤΡΟΚΕΡΑΣΑ

Προσέφεραν καλές υπηρεσίας:

- 88. Ιωάννης Ιωαννίδης
- 89. Παπακωνσταντίνος Αναγνώσου.
- 90. Θεόδωρος Μητράκος
- 91. Μιχαήλ Μητράκος
- 92. Κανάκης Κωνσταντούδης
- 93. Αναστάσιος Γούλας

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Προσέφερε πολυτίμους υπηρεσίας τιμηθείς με πολεμικόν σταυρόν του Τάγματος Σωτήρος ιπποτών:

- 94. Σπυρίδων Αρσένης
- Πρόσφερον καλές υπηρεσίας:
- 95. Απόστολος Μουταφτσής
- 98. Ιωάννης Γκριτονούδης
- 97. Γεώργιος Εμμανουήλ Τσιάρας
- 99. Πέτρος Τσαλής.

Ο ΑΓΓΛΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΤΙΑ ΤΟΝ ΠΑΥΛΟ ΜΕΛΑ

Ο Άγγλος ιστορικός του Μακεδονικού Αγώνα, Ντάγκλας Νταϊκιν, γράφει σαν συμπέρασμα στην εισαγωγή στο ομότιτλο έργο του: «Ο πατριώτης Παύλος Μελάς, που ο θάνατός του στη Μακεδονία συνέβαλε στην περαιτέρω αφύπνιση του ελληνικού κράτους την εποχή εκείνη, έγραψε ότι η «Η Μακεδονία είναι ο πνεύμονας της Ελλάδος και χωρίς αυτήν όλη η χώρα είναι καταδικασμένη σε θάνατο». Ήρωας προικισμένος με μεγάλη ευθυκρισία πρόβλεψε ότι η Ελλάδα δεν ήταν προορισμένη να συνεχίσει την ασήμαντη ύπαρξή της σαν ανάξια λόγω χώρα χωρίς να βοηθήσει τους αδελφούς Μακεδόνες. Αλλά και ο σύγγαμβρός του, Ιων. Δραγούμης έγραψε τη μεγάλη αλήθεια: «Αν πάμε εμείς να σώσουμε τη Μακεδονία θα σώσουμε και τον ίδιο τον εαυτό μας».

Αγαπητός Πιτούλας (Μακεδονομάχος 1893-1966) (Απόστρατος Αντισυνταγματάρχης)

ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ

Προσέφερον καλές υπηρεσίας

- 100. Κων/νος Μιμήλας
- 100. Ηλίας Επιστάτης

ΝΕΑ ΟΛΥΝΘΟΣ

Προσέφερον πολυτίμους υπηρεσίας καλώς

- 103. Ιωάννης Ευσταθάδης
- 103. Χρήστος Λιάμος
- 104. Μιχαήλ Ρίτσιος

ΜΕΤΑΛΕΙΑ ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗΣ

προσέφερον άκρως πολυτίμους υπηρεσίας

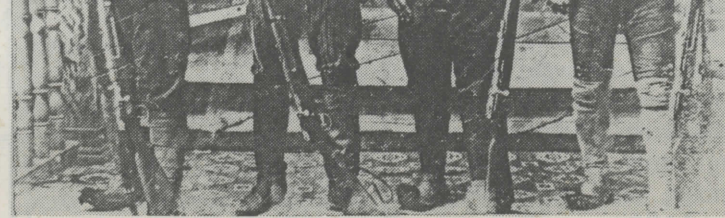
- 104. Διευθυντής Κονάς
- 105. Μηχανικός Αντύπας
- 106. Μηχανικός Γρυπάρης

ΝΙΚΗΤΗ

- Κ. Α. Μάντζιος
- Τριών Γ Μέγρας Νικ.
- Αντ. Βούλγαρης
- Ιωάν. Μητσιάρας.

ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ

- 107. Δημήτριος Αγγ. Μπίτσιος προσέφερον καλές υπηρεσίας
- 108. Χρήστος Γ. Καραμούζης

Τέσσερις αγωνιστές του Μακεδονικού αγώνα: Βασίλης Μαλανδρής (Νεοχώρι), Κων/νος Ζαμπούνης (Καπετάν Νταλιάνης) (Αρναία), Μπαϊρακτάρης (Βαρβάρα) Δημ. Στίνης (Γαλάτιστα).

Ένοπλον ηρωϊκόν Σώμα του Καπετάν Αθαν. Μηνόπουλου. Έδρασεν εις περιοχόν Χαλκιδικής.

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

Ο κ. Κανελλόπουλος στην εξαιρετική του ομιλία στην τελετή του περασμένου Μαΐου, που σε πολλά σημεία ήταν και ένα είδος εξαγγελίας για τις μνήμες που έπρεπε να τιμηθούν, χαρακτήρισε τον Μακεδονικό Αγώνα αφετηρία της ιστορίας του ελληνισμού στον αιώνα μας και ετόνισε: «Όλοι – όλοι οι Έλληνες που σε οποιαδήποτε στιγμή του Μακεδονικού Αγώνα ανήκαν σε μαχόμενα ένοπλα σώματα δεν ήταν παραπάνω από δύο χιλιάδες...». Και παραφράζοντας τη θρυλική φράση του Ουίνστον Τσώρτσιλ, πρόσθεσε: «Ποτέ στην ιστορία μας τόσο λίγοι δεν προσφεραν στον ελληνισμό – στο ελληνικό έθνος στο σύνολό του – τόσα πολλά σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα. Αν και η ποικιλία της καταγωγής τους (οι περισσότεροι ήταν θέβεια, Μακεδόνες) καθώς και της παιδείας ή των ταξικών τους συνειδήσεων ήταν πολύ μεγάλη, σπάνιες και ασήμαντες ήταν οι προστριβές μεταξύ τους. Ο ελληνικός πατριωτισμός που τον συμμερίστηκαν όλοι, ανάμεσα στους Μοσχομάχους όχι μόνο οι Ελληνόφωνοι αλλά και οι σλαβόφωνοι και οι θλαχόφωνοι, υπερίσχυσε. Αποδείχτηκε και εδώ ότι η γλώσσα δεν είναι πάντοτε αναγκαίο συστατικό στοιχείο της έννοιας του έθνους. Τις γλωσσικές διαφορές τις παραμέρισαν το ελληνικό φρόνημα η ελληνική καρδιά...».

Χαρακτηριστική ήταν η διαπίστωση του κορυφαίου ακαδημαϊκού και πολιτικού: «Λίγοι οι αγωνιστές, σκληρός ο αγώνας και υπό συνθήκες φοβερά ασφυκτικές. Τα βουνά δεν ήταν όπως τον καιρό της κλεφτουριάς, το 1821, ή τον καιρό της εχθρικής κατοχής, 1940-44, τόπος καθαρού αέρα και ελευθερίας. Οι Έλληνες αντάρτες δε ζούσαν σε λεύθερη Ελλάδα. Στα βουνά, και στην απομακρυσμένη από τα αστικά κέντρα ύπαιθρο, οι Μακεδονομάχοι δεν κινδύνευαν μόνο από τα στρατιωτικά αποσπάσματα των Τούρκων. Κύριος εχθρός τους ήταν τα σώματα των κομιτατζήδων...».

Και από τους λίγους στους πολλούς, στο σύνολο. Είπε ο κ. Κανελλόπουλος: «Πίσω και γύρω από τα αντάρτικα σώματα βρέθηκε αλληλέγγυος μαζί τους ένας ολόκληρος κόσμος. Ο κόσμος, όμως αυτός, δε βρέθηκε αυτόματα πίσω τους και γύρω τους. Χρειάστηκαν πολύ δουλειά, οργανωτική ικανότητα, που πολύ σπάνια δείχνουν οι Έλληνες ακόμη και στην ελεύθερη πατρίδα τους, συντονισμός ενεργειών σε χώρα που βρίσκονταν κάτω από το ζυγό ενός ισχυρού μακροχρόνιου κατακτητή... Έτρεξαν ευτυχώς, πολλοί. Αλλά δεν θα υπήρχε τόπος όπου θα μπορούσαν να τρέξουν αν η παιδεία και η εκκλησία δεν είχαν κατορθώσει πριν από το 1903, να διατηρήσουν τη γη της Μακεδονίας ελληνική, ικανή να υποδεχτεί αργότερα και να αγκαλιάσει τους παραπάνω από εξακόσιους χιλιάδες πρόσφυγες που ξεριζώθηκαν από άλλες πανάρχαιες εστίες του ελληνισμού...».

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Μας είναι δύσκολο, κάθε τόσο, να επισημαίνουμε και να καυτηριάζουμε γεγονότα, που κατά την άποψή μας, «ξεφεύγουν» και δημιουργούν τη γενική εντύπωση ότι κάτι δεν πάει καλά εδώ στον τόπο μας, ενώ, αντίθετα, θα υπήρχε η εικόνα της ομαλότητας και της δημιουργίας αν προϋπήρχε λίγη καλή θέληση.

Όχι απλώς ελπίζουμε, αλλά πιστεύουμε πως οι καιροί — ούτε πρώτα, ούτε τώρα, ούτε ποτέ — δεν ενδείκνυνται για τέτοιου είδους «αποστάσεις» αφενός ανάμεσα σε ανθρώπους και αφετέρου ανάμεσα σε φορείς κοινής ωφέλειας και τοπική αυτοδιοίκησης και πολιτιστικών σωματείων.

Πένθος στο Σύλλογο «ΦΑΡΟΣ» Νέων Μουδανιών

Μεγάλη θλίψη σκόρπισε η είδηση του θανάτου του γιατρού Πρόδρομου Θωμόπουλου, ιδρυτικού μέλους και προέδρου του Πολιτιστικού Συλλόγου ΦΑΡΟΣ Ν. Μουδανιών που συνέβη ξαφνικά στις 11 Νοεμβρίου.

Το νέο και δραστήριο αυτό άνθρωπο, δεν στερήθηκε μόνο η αγαπημένη του οικογένεια, οι ασθενείς του και οι Μουδανιώτες, αλλά και η Χαλκιδικιώτικη πολιτιστική κίνηση, στην συνείδηση της οποίας τόσο ψηλά ανέβασε τον ΦΑΡΟ.

Ας μας εμπνέει το παράδειγμά του. Ας μείνει ζωντανή η μνήμη του.

Αναφερόμαστε ειδικά στο γεγονός, που έλαβε χώρα το Σάββατο 1 Δεκεμβρίου 1984 στην πόλη μας, με την ΕΡΤ-2. Γεγονός που, χωρίς καμιά αμφιβολία και αντίρρηση, χαροποίησε όλους μας.

Η βιντεοσκόπηση εκτελούμενων έργων, τοπίων και οι αναφορές Αρναίων πάνω σε θέματα της Αρναίας μας, μακάρι να γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα γιατί έτσι προβάλλεται και ψημίζεται η Αρναία μας.

Όμως δε νομίζετε και σεις αγαπητοί φίλοι και μέλη της Εταιρείας μας, πως μια τέτοια ενέργεια θα είχε περισσότερα θετικά αποτελέσματα, αν συνδυάζονταν και με τη συνεργασία του Δήμου και της Εταιρείας;

Απ' ό,τι γνωρίζουμε, ο μεν Δήμαρχος ειδοποιήθηκε την προηγούμενη στις 11.30 το βράδυ για τον ερχομό του συνεργείου της ΕΡΤ-2 και ο Δήμαρχος λόγω προσωπικών και οικογενειακών υποχρεώσεων απουσίαζε, η δε Εταιρεία μας, που για λόγους πολιτιστικούς, κοινωνικούς, λαογραφικούς κλπ, υπάρχει και λειτουργεί, ούτε καν έλαβε γνώση.

Προσωπικά μένουμε κατάπληκτοι.

Δε γνωρίζουμε ποιός έχει την ευθύνη.

Ευχή μας όμως, στο εξής, να υπάρχει η συνεργασία όλων των φορέων, γιατί εμείς και τη ζητήσαμε απ' την αρχή της θητείας μας και πιστεύουμε απόλυτα σ' αυτή.

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Γιορτάστηκε και φέτος σ' όλη την Ελλάδα, η επέτειος του Πολυτεχνείου. Γιορτάστηκε ο μεγάλος αγώνας που δόθηκε στις 17 Νοεμβρίου 1973 ανάμεσα στη Δημοκρατία και το φασισμό.

Ο αγώνας του Πολυτεχνείου δεν ήταν κάτι το συνηθισμένο. Μέσα σ' αυτό χώρεσε όλη η Ελλάδα. Μέσα σ' αυτό μπήκαν τα νιάτα και τα γηρατειά. Όλοι οι ελεύθεροι άνθρωποι. Η Δημοκρατία. Το δίκιο. Ένας Ειρηνικός κόσμος που αδερφώθηκε για να κερδίσει το όραμα της ζωής.

Στο Πολυτεχνείο γράφτηκε μια καινούργια αντίσταση, που είναι ανάγκη ποτέ να μη ξεχνιέται, γιατί έτσι μόνο κατοχυρώνεται η αληθινή Δημοκρατία και ο συνεχής καθημερινός αγώνας για την επιβίωσή της..

Τα παιδιά του Πολυτεχνείου με τον αγώνα τους για ελευθερία, Δημοκρατία, παιδεία, ψωμί και δουλειά ανανέωσαν και δυνάμωσαν το δοξαστικό ύμνο της ανυπόταχτης αληθι-

νής Ελληνικής συνείδησης. Έδωσαν το μήνυμα της αξιοπρέπειας. Δίδαξαν ότι ο ελεύθερος άνθρωπος συντρίβει τη βαρβαρότητα του φασισμού και χαράζει το δρόμο των ειρηνικών αγώνων.

Τα παιδιά του Πολυτεχνείου, ενωμένα και αδερφωμένα και μακριά από κάθε κομματική εξάρτηση, τραγουδώντας την ελευθερία, έδωξαν την ντροπή του φασισμού, και έκαναν αυτό το ίδιο το Πολυτεχνείο λάβαρο του αγώνα, ανέσπερο και ακατάλυτο φως, έπαλξη και νικητήριο σάλπισμα στην αιωνιότητα. Έδωσαν το μήνυμα και το σύμβολο για το σήμερα και το αύριο πως ο λαός μας για να ζήσει, θα πρέπει κάθε φορά, μπροστά στον κίνδυνο της κατάλυσης της Ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από το καθεστώς της βίας, να βρίσκεται όρθιος και μέσα από την Πύλη του Πολυτεχνείου, να στέκεται όρθιος στις επάλξεις για την πανανθρώπινη τη διδαχή που ζει και πεθαίνει πάντα ελεύθερος.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

• Συνέχεια από την 2η σελ.

φάζει πάνω στους θάμνους των διαφόρων λαγκαδιών και λάκκων. Στο πίσω μέρος του κορμιού του και ακριβώς στο τέρμα της κοιλιάς έχει ένα κοματάκι από φώσφορο πάνω του, ενσωματωμένο. Όταν πετάει, ο φώσφορος φέγγει σαν ένα μικρό φαναράκι μέσα στην Ύχτα. Τα παιδιά από διάφορες γειτονιές, μαζευ-

ότανε στον κοντινότερο λάκκο του χωριού και όλα μαζί φωνάζανε: βγήτε κολοφεγγίδες, δε σας πηράζουμε.

Βέβαια αυτές βγαίνανε όχι γιατί τα παιδιά τις φωνάζανε, αλλά για να βρύνε τα διάφορα πετούμενα για να φάνε. Αφού μαζεύανε πολλές κολοφεγγίδες, πολλοί τις κολούσανε σε διάφορα μέρη του προσώπου τους και βαδίζανε στα σκοτεινά μέρη του χωριού φοβερίζοντας τα πιο μικρά παιδάκια, που μόλις τους θλέπανε το βάζανε στα πόδια κλαίγοντας. Τις πιο πολλές φορές αφαιρούσαμε το φώσφορο από το σώμα της κολοφεγγίδας και το τρίβαμε πάνω στα χέρια και το πρόσωπό μας και γινόμασταν κι εμείς μια κινήτη πυγολαμπίδα. Δεν θα σας το συνιστούσα να το κάνατε σήμερα αυτό, γιατί μετά

ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΝΑΙΑ

Είδαμε μια θεατρική παράσταση, σταθμό στα χρονικά της Αρναίας.

Ακόμη δεν έχουν σταματήσει οι συζητήσεις, οι ενθουσιώδεις κριτικές και τα ευμενέστατα σχόλια στις διάφορες παρέες. Ο καθένας από αυτούς που την καρακολούθησε, είναι και ένας πυρήνας που ξαναφέρνει τη συζήτηση, πάνω στα μνήματα που δέχτηκε από το έργο.

Ήταν πραγματικά μια ευκαιρία για όλους μας, να γνωρίσουμε την καλή πλευρά του θεάτρου.

Σε όλους τους συντελεστές της παράστασης, διακρίνονταν έντονα η σφραγίδα της προσεγγμένης, της υπεύθυνης δουλειάς και του ταλέντου.

Και πρώτα - πρώτα στο κείμενο. Γραμμένο από τον Μανώλη Κορρέ, μας έδωσε πρόσωπα πραγματικά, σημερινά, καθημερινά και καταστάσεις που συμβαίνουν σε όλους μας, μέσα στο σπίτι μας, που μας προβληματίζουν και όχι ιστορίες που μόνο στην τηλεόραση και στο σινεμά γίνονται, χάρη στη φαντασία του συγγραφέα και τη βοήθεια του σκηνοθέτη.

Δεν αντέχουμε στον πειρασμό να μην αντιγράψουμε κάποιο απόσπασμα από το σημείωμα του σκηνοθέτη που είδαμε γραμμένο στο πρόγραμμα του έργου.

... «Ένα αρκετά κυρίαρχο στοιχείο της Ελληνικής πραγματικότητας σήμερα, είναι ένας βολεμένος νεοπλουτισμός που δρέπει φιλέρεσκα τους καρπούς του μ' όποια θεμιτά κι αθέμιτα μέσα τάχει αποκτήσει.

Ένα άλλο, είναι η γενιά που γεννήθηκε στη δεκαετία του 60 και μεγάλωσε με όλες τις ανέσεις της καταναλωτικής κοινωνίας.

Σήμερα οι νέοι, φαινομενικά, τάχουν όλα. Δεν στερούνται ούτε υλικά ούτε πνευμα-

γι' αυτούς γίνονται όλα και για το μέλλον τους. Τότε, θα σταματήσει η ευθυγράμμισή τους με την ιδέα του παθητικού δέκτη, του καταναλωτή και υπάρχει κίνδυνος να κυνηγηθούν σαν αχάριστοι ταραχοποιόι.

Στο «επικίνδυνο παιχνίδι» του, ο Μανώλης Κορρέ, μας δίνει μ' ένα απλό παράδειγμα, πως οι νέοι αρνούνται ν' ακολουθήσουν τυφλά αυτούς που άλλα διδάσκουν και άλλα κάνουν ακόμη κι αν τάχουν φροντίσει όλα γι' αυτούς.

Στην περίπτωση αυτή, οι νέοι αντιδρούν με ωριμότητα κι ευθύνη. Θα μπορούσε όμως αυτό να έχει πολύ επικίνδυνες συνέπειες για όλους, πράγμα που πρέπει να προλάβουμε ν' αποφύγουμε».

Το έργο, όμως, αυτό δεν θα είχε την επιτυχία που του αξίζει, δεν θα μετέδιδε τους προβληματισμούς και τα μνήματα του συγγραφέα αν παίζονταν από απλούς, ερασιτέχνες, κουρασμένους ηθοποιούς.

Και σ' αυτό το σημείο σταθήκαμε τυχεροί.

Το ταλέντο όλων και ειδικότερα το θαυμάσιο παίξιμο της κ. Ελένης Μαυρομάτη και του κ. Κώστα Ναού, στο οποίο συνέβαλε και η μεγάλη τους πείρα, αλλά και η ζωντανή ευσυνειδητη παρουσία και ο αυθορμητισμός με τον οποίο απέδωσαν το ρόλο τους και οι Δημήτρης Μαυρόπουλος, Ρία Φιτσιώρη και Γιάννης Λουκανίκας, μας συνήρπασε όλους.

Νιώσαμε σαν να παρακολουθήσαμε από κάποιο παράθυρο, όσα συνέβαιναν μέσα σε μια οικογένεια. Ζήσαμε δύο ώρες μαζί τα προβλήματά τους, παίρνοντας μια το μέρος των γονιών με τη γνωστή νοοτροπία τους, μια το μέρος των παιδιών τους με τις μοντέρνες ιδέες. Και τους παρακολουθήσαμε στις μεταξύ τους, έντονες πολλές φορές, συζητήσεις και στις οποίες και

ΜΙΚΡΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ

• Συνέχεια από την 3η σελ.

ΠΑΡΑΚΣΕΥΗ: Στην ορεινή Αγιάσσο που είναι κτισμένη στους πρόποδες του βουνού «Όλυμπος». Πηγαίνοντας αντικρύσαμε την «Αχλαδερή» παραλιακή εύφορη περιοχή με οπωρώνες, γεωργική σχο-

τες κλπ). Ψωνίσαμε από τα φημισμένα κεραμικά της, φρούτα και ιδιότυπο χαλθά (χαλθά μας πρόσφερε η αδελφή του αρχηγού) χαρήκαμε για λίγο ένα δεξιοτέχνη σαντουμέρη. Προχωρούμε στην πρωτεύουσα, τη Μυτιλήνη:

καμε στο κατάστρωμα θαυμάσαμε τη δύση του ήλιου και θάλασσα του Αιγαίου: Ώρα 11 μισή φθάσαμε στη Θεσσαλονίκη και 12.45 μετά τα μεσάνυχτα του Σαββάτου 8 Σεπτεμβρίου στην Αρναία.

Εντύπωση μας έκαναν οι απέραντοι ελαιώνες, τα θρη-

άνθρωπο, δεν στερήθηκε μόνο η αγαπημένη του οικογένεια, οι ασθενείς του και οι Μουδανιώτες, αλλά και η Χαλκιδικιώτικη πολιτιστική κίνηση, στην συνείδηση της οποίας τόσο ψηλά ανέβασε τον ΦΑΡΟ. Ας μας εμπνέει το παράδειγμά του. Ας μείνει ζωντανή η μνήμη του.

γνώση. Προσωπικά μένουμε κατάπληκτοι.

Δε γνωρίζουμε ποιός έχει την ευθύνη.

Ευχή μας όμως, στο εξής, να υπάρχει η συνεργασία όλων των φορέων, γιατί εμείς και τη ζητήσαμε απ' την αρχή της θητείας μας και πιστεύουμε απόλυτα σ' αυτή.

φάζει πάνω στους θάμνους των διαφόρων λαγκαδιών και λάκκων. Στο πίσω μέρος του κορμιού του και ακριβώς στο τέρμα της κοιλιάς έχει ένα κοματάκι από φώσφορο πάνω του, ενσωματωμένο. Όταν πετάει, ο φώσφορος φέγγει σαν ένα μικρό φαναράκι μέσα στην Ύψυχα. Τα παιδιά από διάφορες γειτονιές, μαζευ-

λάκκο του χωριού και όλα μαζί φωνάζανε: βγήτε κολοφεγγίδες, δε σας πηράζουμε.

Βέβαια αυτές θγαίνανε όχι γιατί τα παιδιά τις φωνάζανε, αλλά για να βρουνε τα διάφορα πετούμενα για να φάνε. Αφού μαζεύανε πολλές κολοφεγγίδες, πολλοί τις κολούσανε σε διάφορα μέρη του προσώπου τους και βαδίζανε στα σκοτεινά μέρη του χωριού φοβηρίζοντας τα πιο μικρά παιδάκια, που μόλις τους θλέπανε το βάζανε στα πόδια κλαίγοντας. Τις πιο πολλές φορές αφαιρούσαμε το φώσφορο από το σώμα της κολοφεγγίδας και το τρίβαμε πάνω στα χέρια και το πρόσωπό μας και γινόμασταν κι εμείς μια κινητή πυγολαμπίδα. Δεν θα σας το συνιστούσα να το κάνατε σήμερα αυτό, γιατί μετά από το παιχνίδι, με τον φώσφορο βρωμούσαμε από ένα χιλιόμετρο μακριά σαπίλα και για να βγάλουμε την μυρωδιά από πάνω μας, μας ξεβράζανε για καλά και μετά τρώγαμε το ξύλο της χρονιάς. Ήτανε κι αυτό μες το πρόγραμμα του παιγνιδιού.

Εθνική Αντίσταση και Γοργοπόταμος

Ορδσημο ιστορικό και αποκορύφωμα του Αγώνα για τη λευτεριά της πατρίδας μας από το Ναζισμό και φασισμό αποτέλεσε η ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου.

Ο αγώνας της Εθνικής Αντίστασης 1941-44 έχει καταξιωθεί στη συνείδηση του Ελληνικού λαού και γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 25 Νοεμβρίου.

Ο Γοργοπόταμος, ας αποτελεί συνδυαστικό κρίκο, για να προχωρούν μονιασμένοι όλοι μαζί οι Έλληνες, χωρίς πάθη και κομματικές διαφορές, για να κτίσουν έτσι μια Ελλάδα πρότυπο Δημοκρατίας και προμάχωνα ειρήνης και λευτεριάς.

ΕΥΧΕΣ

Το Δ.Σ. της Εταιρείας, εύχεται, για το γάμο του προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου και προέδρου του Απόλλωνα Αρναίας Δημήτρη Ξιούφη, κάθε ευτυχία.

ήθεια του σκηνοθέτη.

Δεν αντέχουμε στον πειρασμό να μην αντιγράψουμε κάποιο απόσπασμα από το σημείωμα του σκηνοθέτη που είδαμε γραμμένο στο πρόγραμμα του έργου.

... «Ένα αρκετά κυρίαρχο στοιχείο της Ελληνικής πραγματικότητας σήμερα, είναι ένας θολεμένος νεοπλουτισμός που δρέπει φιλάρεσκα τους καρπούς του μ' όποια θεμιτά κι αθέμιτα μέσα τάχει αποκτήσει.

Ένα άλλο, είναι η γενιά που γεννήθηκε στη δεκαετία του 60 και μεγάλωσε με όλες τις ανέσεις της καταναλωτικής κοινωνίας.

Σήμερα οι νέοι, φαινομενικά, τάχουν όλα. Δεν στερούνται ούτε υλικά ούτε πνευματικά αγαθά και άρα, θα πρέπει να θεωρείται σαν μια τυχερή κι ευτυχημένη γενιά.

Όμως, πολύ φοβάμαι, πως δεν είναι.

Οι σημερινοί νέοι δεν συμμετέχουν στην κοινωνία, παρά μόνο σαν καταναλωτές. Πραγματικά, τα βρίσκουν όλα έτοιμα.

Αλλά αυτή η έλλειψη συμμετοχής, σημαίνει και έλλειψη ευθύνης.

Όταν αυτό συνδυασθεί με μια μόνιμη υποψία από μέρους τους, πως πίσω από κάθε υπερπροσφορά σε «αγαθά» βρίσκεται το εύκολο κέρδος, η κομπίνα και η αυθαιρεσία, τότε αρχίζει η άρνηση, που θα γίνει πιο έντονη όταν θελήσουμε να τους πείσουμε πως

Ο Δήμος εύχεται «ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ»

Ο Δήμαρχος Αρναίας και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου εύχονται σ' όλους τους δημότες και στους Αρνώτες, όπου και να βρίσκονται, «ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ και ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ».

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας μας εύχεται στα μέλη, στους φίλους της, στους συνδρομητές της εφημερίδας μας και προς όλους τους Αρνώτες «ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 1985».

τερα το θαυμάσιο παίξιμο της κ. Ελένης Μαυρομάτη και του κ. Κώστα Ναού, στο οποίο συνέβαλε και η μεγάλη τους πείρα, αλλά και η ζωντανή ευσυνειδητη παρουσία και ο αυθόρμητισμός με τον οποίο απέδωσαν το ρόλο τους και οι Δημήτρης Μαυρόπουλος, Ρία Φιτσιώρη και Γιάννης Λουκανίκας, μας συνήρπασε όλους.

Νιώσαμε σαν να παρακολουθήσαμε από κάποιο παράθυρο, όσα συνέβαιναν μέσα σε μια οικογένεια. Ζήσαμε δύο ώρες μαζί τα προβλήματά τους, παίρνοντας μια το μέρος των γονιών με τη γνωστή νοοτροπία τους, μια το μέρος των παιδιών τους με τις μοντέρνες ιδέες. Και τους παρακολουθήσαμε στις μεταξύ τους, έντονες πολλές φορές, συζητήσεις και στο σπίτι και στο γραφείο του εργοστασίου. Και νιώσαμε ανακούφιση, όταν ύστερα από τις δύο αυτές έντονες ώρες - που δεν καταλάβαμε πως πέρασαν - είδαμε τις δύο γενιές να συμβιβάζονται, να αποδέχονται η μια τις ιδέες της άλλης και να παίρνει τέλος το επικίνδυνο παιχνίδι που είχαν συμφωνήσει να παίξουν τα δύο παιδιά της οικογένειας στους γονείς τους, αφού όλοι έφτασαν στο σημείο να αισθάνονται ενόχες. Τότε που θυμήθηκαν πως τους δένει και η αγάπη.

Στην άψογη αυτή παράσταση συντέλεσαν τόσο ο σκηνοθέτης Πέτρος Παναμάς και το απέριττο αλλά θαυμάσιο σκηνικό του Κώστα Τσίτου, όσο και οι τεχνικοί φωτισμού και ήχου Αντώνης Τσιάνος και Θανάσης Ποιμενίδης.

Δεν έχουμε λόγια να ευχαριστήσουμε το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Βέροιας που μας έστειλε τον τόσο οργανωμένο αυτό θίασο.

Δεν βρίσκουμε κατάλληλες εκφράσεις να εξηγήσουμε τα συναισθήματα και τη συγκίνηση που μας χάρησαν οι τόσο ταλαντούχοι αυτοί ηθοποιοί.

Η παράσταση αυτή θα μείνει στη μνήμη μας και θα είναι η αφετηρία, το μέτρο σύγκρισης με οτιδήποτε άλλο δούμε στο μέλλον.

ΜΙΚΡΟ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗ ΛΕΣΒΟ

• Συνέχεια από την 3η σελ.

ΠΑΡΑΚΣΕΥΗ: Στην ορεινή Αγιάσσο που είναι κτισμένη στους πρόποδες του βουνού «Όλυμπος». Πηγαίνοντας αντικρύσαμε την «Αχλαδερή» παραλιακή εύφορη περιοχή με οπωρώνες, γεωργική σχολή, μεγάλα ψυγεία για διατήρηση και εξαγωγές φρούτων. Εδώ το εκκλησάκι της Αγ. Βερονίκης, που είναι η γυναίκα, που κατά την παράδοση στο ανέβασμα του Γολγοθά, αφιφώντας το κίνδυνο πέρασε ανάμεσα στο αγριεμένο πλήθος και τους ρωμαίους στρατιώτες και σκούπισε μ' ένα μανδήλι τον ιδρώτα από το πρόσωπο του Ιησού.

Στο μανδήλι αυτό τυπώθηκε η μορφή του Ιησού. Πρόκειται για το Αγ. Μανδήλιο που γιορτάζουμε στις 16 Αυγούστου. Το μανδήλι για το κεφάλι λέγεται «σουδάριο» που στη ρωμαϊκή γλώσσα σημαίνει «Άγιο-πρόσωπο». Φυλάγεται στην εκκλησία του Αγ. Πέτρου της Ρώμης. Περάσαμε τη Καρύνη, θαυμάσια και εύφορη τοποθεσία με πολλά νερά, πλατάνια και ποτάμι. Παλιότερα γίνονταν αγώνες. Ένα αγώνισμα ήταν το πήδημα του ποταμού από τη μια όχθη στην άλλη. Τελέσαμε λειτουργία στην εκκλησία «Κοίμηση της Παναγίας» με τη θαυματουργή εικόνα, που την έφερε τον 8ο αιώνα ο μοναχός Αγάθωνας. Το Δεκαπενταύγουστο κατακλύζεται από χιλιάδες προσκυνητές. Φέτος έγινε ένα θαύμα. «Περπάτησε ένα παιδάκι που είχε μείνει φυτό!» Επισκεφθήκαμε το μουσείο (βιβλία, άμφια, σταυρός τίμιου ξύλου, χαυλιόδον-

τες κλπ). Ψωνίσαμε από τα φημισμένα κεραμικά της, φρούτα και ιδιότυπο χαλβά (χαλβά μας πρόσφερε η αδελφή του αρχηγού) χαρήκαμε για λίγο ένα δεξιότεχνη σαντουμέρη. Προχωρούμε στην πρωτεύουσα, τη Μυτιλήνη:

Όμορφη πόλη με ωραία παραλία, το «μακρύ γυαλό», έδρα μητροπολίτη και δημοσίων αρχών, μεγάλο λιμάνι με εμπορική και τουριστική κίνηση, πολλά εργοστάσια και ιδρύματα, αεροδρόμιο, αρχαιολογικό μουσείο, παιδαγωγική ακαδημία. Επισκεφθήκαμε τις εκκλησίες Αγ. Αθανασίου, όπου το λείψανο του Αγ. Θεοδώρου του Βυζαντίου που μαρτύρησε το 1795, Αγ. Συμεών, και Αγ. Θεράποντος. Γευματίσαμε στην παραλία και βγήκαμε στην αγορά της. Φθάσαμε στο τέλος του οδοιπορικού μας.

Επιστρέφουμε το απόγευμα στο μοναστήρι του Λειμώνα. Μετά τον εσπερινό, γεύμα, ομιλία του ηγουμένου και ευχαριστήριος χαιρετισμός από τον αρχηγό μας αρχιμανδρίτη κ. Χρυσόστομο και το συνταξ. δάσκαλό μας κ. Ν. Κατσιαμούρη. Ακολούθησε καθιερωμένη (βράδυ κάθε παρασκευής) αγρυπνία με προσέλευση κατοίκων της περιοχής.

ΣΑΒΒΑΤΟ: Κατεβαίνουμε στο λιμάνι της Μυτιλήνης ώρα 6 πρωινή. Στις 7 ανεβαίνουμε στο πλοίο. Στο πηγαϊμό μας η θάλασσα ήταν γαλήνια, ελαφρά μόνο μας λίκνισε κοντά να φθάσουμε στη Λέσβο. Στην επιστροφή η θάλασσα γυαλί, αρυτιδωτή, αγιασμένη, το πλοίο γλυστρούσε, ανεβή-

καμε στο κατάντρομα θαυμάσαμε τη δύση του ήλιου και θάλασσα του Αιγαίου: Ώρα 11 μισή φθάσαμε στη Θεσσαλονίκη και 12.45 μετά τα μεσάνυχτα του Σαββάτου 8 Σεπτεμβρίου στην Αρναία.

Εντύπωση μας έκαναν οι απέραντοι ελαιώνες, τα θρησκευτικά και ιστορικά μνημεία και προσκυνήματα, οι πολλές ανακαινισμένες ωραίες εκκλησίες σε ρυθμό βασιλικής, τρικλιτες με λεσβιακή τροποποίηση της οροφής που γίνεται τοξωτή (με καμάρες) που παρακινούν σε ανακίνηση ή εξωραϊσμό των ιδικών μας παλιών εκκλησιών. Με την εκδρομή μας αυτή ζήσαμε μια εβδομάδα έντονης θρησκευτικής ζωής, που χάραξε στη ψυχή μας ορθή πορεία για ζωή καλού χριστιανού, που πρέπει να τη τηρήσουμε.

Μείναμε γοητευμένοι ανεξίτηλη θα είναι η αγαθή ανάμνησή της. Σε όλα τα ιερά προσκυνήματα μαζί με τις μικρές προσφορές μας, εκφράζουμε θερμές ευχαριστίες για την τόσο πρόθυμη και φιλόξενη συμπαράσταση που τύχαμε. Επίσης ολόψυχες ευχαριστίες στο σεβασμιώτατο μητροπολίτη μας κ. Νικόδημο, και του αρχηγού της εκδρομής πανοσιολογώτατο κ. Χρυσόστομο, που τόσο κοπίασε για την οργάνωση και τη λεπτομερή ξενάγηση, και τους αιδεσιμωτάτους ιερείς μας κ. Βασίλιον Πραβίταν και κ. Μανώλην Κεχαγιάν. Τέλος ευχαριστίες και συγχαρητήρια αξίζουν και στο καλό οδηγό κ. Φώτη Δεβετζή για την καλή οδήγηση του αυτοκινήτου με ένταση προσοχής και πολύ μεγάλη υπομονή.